БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СССР

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 163 (18.041) • 15 июль 1981 йил, чоршанба • Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Тошкент область Коммунистик районидаги «Ўзбекистон» колхозининг азамат пахтакорлари бу йил «оқ олтин»дан катта хирмон кўтариш учун шу долзарб кунларда тағин ҳам қизғин меҳнат қилмоқдалар. Хўжаликнинг 4-бригадаси пахтакорлари ҳам 40 центнерлик ҳосил учун курашмоқдалар. Суратда: бригаданинг илғор сувчиси Илёс Мирзаев. У ғўзаларни қондириб суғоришда ҳамкасбларига ўрнак бўлаётир.

Ҳ. Солихов ва Е. Богатирев фотоси.

БЕШ ЙИЛЛИККА—ЮКСАК СУРЪАТ!

МАСТЕР— ТАШКИЛОТЧИ ВА ТАРБИЯЧИ

«Средазкабель» бирлашмасининг бош корхонасида ишлаб чиқариш мастери Жалил Розиқовнинг номини ҳурмат-эҳтиром билан тилга оладилар. Илғор тажрибаларни кенг ёйиш, ўзига ва бошқаларга талабчанлик, ишга ижодий ёндашиш, унумли ва сифатли меҳнат қилиш, маънавий камолот учун қулай вазиятни вужудга келтиришга интилиш, ёш ишчиларга ғамхўрлик, мураббийлик Ж. Розиқовга хос фазилат. У ўзи бош коллектив аъзоларини меҳнатга онгли муносабат, ижодкорлик ва ташаббускорлик руҳида тарбияламоқда. Жалил Розиқовга ишлаб чиқаришдаги юксак кўрсаткичлари ва новаторлиги учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон берилган. Республикамиз саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларида ишнинг кўзини биладиган бундан моҳир мастерлар, ўз касбининг асл усталари, коллективнинг талабчан ва меҳрибон раҳбарлари жуда кўп. «Ўзбекнефтегазразведка» бирлашмасидан С. Каримов, Андижон электр двигателлари заводидан В. Матузин, Хўжайли гўшт комбинатидан Т Собиров, «Каршистрой»нинг 13-механизациялашган ишлар бошқармасидан Н. Норқулов, Олмалиқ кон-металлургия комбинатидан Н. Шариповлар ҳам ўз вазифасига сидқидилдан муносабатда бўлиб, ишлаб чиқаришда юксак натижаларга эришаётган, кўплаб ёшларнинг мураббийлар маррасини эгаллашини таъминлаётган ана шундай таниқли мастерлардир.

Суратда: «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасининг мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жалил Розиқов.

В. Сироткин фотоси.

Шуниси қувончлики, бугунги кунда республикамиз саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларида 32 минг нафардан зиёд ишлаб чиқариш ташкилотчилари ва коллектив аъзоларининг тарбиячилари самарали иш олиб бормоқдалар. Ишлаб чиқаришда асосий фигура саналган мастерларнинг ғайрат-шижоати туфайли янги-янги ташаббуслар туғилмоқда. «Йиллик планни 7 ноябргача бажарамиз», «Ўн бешлар ташаббуси», «Барвақт қурамиз—барвақт ўзлаштирамиз» сингари ватанпарварлик ҳаракатлари кенг қулоч ёймоқда. Зеленоградлик машҳур бинокор Николай Злобин усулида ишловчи бригадалар сафи тобора кенгаймоқда.

Мастерлар ишлаб чиқаришни ташкил этишда, маҳсулот сифатини яхшилашда муҳим роль ўйнашлари сир эмас. Илғор техника ва технологияни ўзлаштириб олган бу кишилар ўз участкаларидаги ҳар бир ишчини ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, бугун кечагидан, эртага эса бугунгидан кўра яхшироқ, унумлироқ меҳнат қилиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, моддий ресурслар ва иш вақтидан оқилона фойдаланиш руҳида тарбияламоқдалар. Улар коллектив аъзоларида юксак меҳнат маданиятини камол топтириш йўлида аниқ мақсадни кўзлаб изчил иш олиб бормоқдалар. Ишлаб чиқариш ва тарбия масалаларини яхлит бир бутунликда ҳал қилмоқдалар.

Табиийки, ишлаб чиқариш ҳажмининг тобора ўсиши, пировард натижаларга қўйилаётган юксак талаблар мастерларни ўқитиш ишини бир меъёрда олиб боришни тақозо этади. К. Е. Ворошилов номли Октябрь революцияси орденли ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводида бу борада ибратли тажриба тўпланган. Корхонада мастерларни ўқитишнинг узвий системаси қарор топган. Бу ерда мастерлар аттестациядан ўтказилгач, уларни ўқитиш табақалаштирилган ҳолда олиб борилмоқда. Иқтисодий таълим мактаби машғулотларида мастерлар ишлаб чиқаришни бошқариш, кам маблағ сарфлаган ҳолда кўп, арзон маҳсулот ишлаб чиқариш асосларини ўрганадилар. «Мастерлар куни» ўтказилиб, унда илғор тажрибалар кенг оммалаштирилади. Корхона мастерлари кенгаши актуал масалаларни ўз вақтида қараб чиқади. Натижада ишлаб чиқариш ташкилотчиларининг ана шу бўғини ўртасида активлик ва ташаббускорлик ўсмоқда. Тармоқ корхоналари ўртасидаги Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида бу завод сурункасига ғолиб чиқаётганлигининг асосий сабабларидан бири ҳам ана шундадир.

Самарқанд лифтсозлик заводи мастерлар кенгашининг фаолияти ҳам диққатга сазовордир. У ўрта звено ходимларининг ишлаб чиқаришни ривожлантиришга таъсирини кучайтиришга эришмоқда. Мастерлар меҳнатни ва ишлаб чиқаришни ташкил этиш, ускуналарнинг бўш туриб қолишига барҳам бериш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун курашнинг чинакам жонкуярлари бўлиб қолдилар. Фарғона пиллакашлик фабрикаси, Навоий ГРЭСи, «Узбекшахтострой» тресті мастерлари ижодий бригадалар фаолиятида актив қатнашиб, ўз участкаларида ташкилий-техникавий тадбирлар комплексини муваффақият билан амалга оширмоқдалар. Улар ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, металл ҳамда электр энергиясини тежаб-тергаб сарфлашга алоҳида эътибор беришяпти.

Бироқ ҳамма жойда ҳам мастерларнинг ролини янада ошириш, ишнинг пировард натижалари учун уларнинг масъулиятини кучайтиришга етарли эътибор берилянти, деб бўлмайди. Янги техника, ишлаб чиқариш қувватларидан қониқарсиз фойдаланилмоқда. Айрим корхоналарда маҳсулот ҳажми меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эмас, балки ишловчилар сонини кўпайтириш йўли билан ўстириляпти. Меҳнатни илмий асосда ташкил этишга ҳануз етарли ғамхўрлик қилинмаяпти. Кўпинча мастерларнинг вақти елиб-югуришларга сарфланмоқда. «Узбекхлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Андижанирмаш» заводи, Тошкент мебель бирлашмасида эса айрим мастерлар, ишчилар меҳнатини моддий ва маънавий рағбатлантириш қоидаларининг бузилишига йўл қўймоқдалар. Барча мастерлар илмий-техника жамияти, ихтирочилар ва рационализаторлар жамияти, ижодий группалар ва бригадалар составида самарали иш олиб бораётганлари йўқ. Уларнинг фақат 20 проценти илмий-техника жамияти аъзосидир.

Партия, совет, касаба союз в комсомол ташкилотларининг вазифаси КПСС XXVI съезди, Ўзбекистон Компартияси XX съезди йўл-йўриқлари ҳамда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларидаги ишлаб чиқариш участкаси мастерларининг ролини янада ошириш тадбирлари тўғрисидаги кўрсатмаси асосида мастерлар билан ишлашни яхшилашдан, уларнинг унумли меҳнат қилишлари учун барча шарт-шароитларни яратиб беришдан иборатдир. Мастерларни ўқитиш системасини такомиллаштириш долзарб масалалардан бири. Эндиликда мастерларни техника билимлари билангина қуроллантириш кифоя эмас. Иқтисодий билимларни чуқур эгаллаб олиш, педагогика ва психология асосларини қунт билан ўрганиш кадрларнинг ана шу қатлами фаолиятида муваффақият гарови бўла олади. Касаба союз ва хўжалик ташкилотлари мастерлар билан олиб бориладиган ишда буни асло унутмасликлари, уларни ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги ортиқча елиб-югуришлардан халос этишлари, ижодкорлик учун вақт топишларига имконият яратишлари зарур. Мастерлар ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақанинг ролини ошириш, «Тармоқнинг энг яхши мастери», «Заводнинг энг яхши мастери» номларини олиш учун конкурслар ўтказишни одат тусига киритиш, уларни моддий ва маънавий рағбатлантириш воситаларидан кенг фойдаланиш даркор.

Мастер—ташкилотчи ва тарбиячи. Тиғиз планлар. зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятлар ва муқобил планларнинг бажарилиши тақдири, энг аввало, мастерлар ишлаётган участка, бригада, ҳар бир иш жойида ҳал бўлишини унутмайлик. Орттирилган бой тажрибани, билим ва маҳоратни, куч ва ғайратни КПСС XXVI съезди, Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини муваффақиятли амалга оширишга, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини барвақт ортиғи билан ўринлатишга сарфлаш мастерларнинг шарафли бурчидир.

ЁШ ДЕҲҚОНЛАР МАРРАСИ

Наманган область Учқўрғон районидаги «Ленинчи» колхозида юқори синф ўқувчиларидан ташкил этилган бригада бу йил «оқ олтин»дан мўл ҳосил олиш учун қизғин кураш олиб бормоқда. Райондаги 20-ўрта мактабнинг ёш деҳқонлари парвариш қилаётган ғўзаларда ҳозирнинг ўзида 3—4 тадан бўлиқ кўсак ҳосил бўлди. Ёшлар ўзларининг ўқитувчилари Абдурашид Ҳолиқов бошчилигида республикада бошланган зарбдор юз кунлик ҳаракатига қўшилиб, экинларнинг парваришини кундан-кунга авж олдирмоқдалар. Бунда колхознинг тажрибали пахтакори Ҳайитали Ҳайдаров ҳамда механизатор Турсун Абдуллаев уларга яқиндан кўмаклашмоқдалар.

Ўқувчилар звеноси колхоз правлениеси билан тузилган меҳнат шартномаларида бу йил ҳар гектар ердан 40 центнердан «оқ олтин» ҳосили етиштиришга сўз беришган.

БИНОКОРЛАР БУРЧИ

ИШГА ТУШИРИЛАДИГАН ОБЪЕКТЛАР ЎЗ ВАҚТИДА ВА МУДДАТИДАН ИЛГАРИ ҚУРИБ БИТКАЗИЛСИН

14 июль куни Тошкентда республика партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлди. Йиғилишда область партия комитетларининг секретарлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети раисининг ва область ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, область партия комитетлари қурилиш бўлимларининг мудирлари, министрликлар ва идораларнинг, бирлашмалар ва корхоналарнинг раҳбарлари, қурилиш ва монтаж трестларининг бошқарувчилари ҳамда партия ташкилотларининг секретарлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари қатнашдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов кириш нутқи сўзлаб йиғилишни очди.

Йиғилишда республика қурувчиларининг 1981 йилнинг биринчи ярмидаги иш якунлари ҳамда министрликлар ва идораларнинг ўртоқ Л. И. Брежнев кўрсатмалари асосида социалистик мажбуриятларни бажариш соҳасидаги вазифалари кўриб чиқилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. А. Хўжаев доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. Умаров, Ўзбекистон ССР қурилиш министри С. А. Омеров, республика қишлоқ қурилиши министри Н. Р. Ражабов, «Узбекшахтострой» трестининг бригадири Д. А. Зазулин, «Главсредазирсовхозстрой» бошлиғи Н. Р. Ҳамроев, Ўзбекистон монтаж ва махсус қурилиш ишлари министри Х. А. Шоғазатов, Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри И. Ҳ. Жўрабеков, республика бинокорлик материаллари саноати министри М. Д. Мухортов, «Каракалпакирсовхозстрой» бошқармаси бригадири У. Полвонниёзов, «Узколхозстрой» раиси Э. Ашуров, Ўзбекистон сув хўжалиги қурилиши давлат комитети раиси Н. Ғ. Қурбонов, Бухородаги 20-қурилиш трестининг бригадири Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. Н. Ҳабибов иштирок этдилар.

Докладда ва нутқларда қайд этиб ўтилганидек, Ўзбекистон қурувчилари ва монтажчилари маблағларни ўзлаштириш жиҳатидан ҳам, шунингдек қурилиш-монтаж ишлари жиҳатидан ҳам биринчи ярим йиллик планини бажардилар. 1 миллиард 278 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди, 1,3 миллион квадрат метрга яқин ҳажмда уй-жой қурилди, 40 минг гектар янги ерлар ўзлаштирилди.

Аммо бир қанча областлар, шаҳарлар ва районларда йирик корхоналар ва ишлаб чиқаришлар, шунингдек уй-жойлар ва социал-маданий ҳамда маиший объектларнинг ишга туширилиши кечиктирилаётганлиги муносабати билан капитал қурилишдаги аҳвол ташвиш туғдирмоқда. Бу йил мамлакат халқ хўжалиги учун биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган 28 объектни фойдаланишга топшириш кераклиги йиғилишда таъкидлаб ўтилди. Ана шу объектлардан тўрттаси ҳозирдаёқ ишга туширилди, ўн олтитасида ишлар графикка мувофиқ олиб борилмоқда, учтасида қолоқликка йўл қўйилмоқда. Фарғона азотли ўғитлар заводидаги аммиак ишлаб чиқарувчи қувват, Олмалиқ кон-металлургия комбинати мис бойитиш фабрикасининг навбатдаги секцияси ва Олмалиқ химия заводидаги сульфат кислота ишлаб чиқариш қуввати ана шундай қолоқ объектлардир.

Шу кунларда янги ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш юзасидан 1981 йилга белгиланган топшириқлар сўзсиз бажарилишини назарда тутиб ишга тушириладиган қурилишлар устидан контролни ва уларга бериладиган оператив ёрдамни кучайтириш ғоят муҳим вазифадир. Йилнинг қолган ойларида ишга тушириладиган қурилиш майдонларида янада қизғин меҳнат маромини таъминлаш, уюшқоқликни ошириш, интизомни мустаҳкамлаш, қўшимча резервларни сафарбар этиш зарур. Ишларни ташкил этиш даражасини ошириш, ишлаб чиқаришнинг инженерлик жиҳатидан тайёрланишини такомиллаштириш, ходимларнинг маҳоратини ўстириш ана шундай резервлар жумласидандир. Бригада пудрати меҳнат унумдорлигини оширишнинг, меҳнаткашларни коллективчилик ва юксак даражада онглилик руҳида тарбиялашнинг жуда муҳим воситаси бўлиб хизмат қилади. Шунинг учун ҳам, йиғилиш қатнашчилари уқтириб ўтишганидек, қурилиш ишларини ташкил этишнинг ана шу илғор формасини активроқ жорий этиш керак.

Актив йиғилишида Бухоро, Наманган областлари ҳамда бошқа баъзи областлар, шаҳарлар ва районларда уй-жой қурилиши суръатларининг пастлиги танқид қилинди. Уй-жойларни фойдаланишга топшириш планларини бажарибгина қолмай, балки мунтазам суратда ошириб бажариш, шаҳар ва қишлоқда қурилиш кооперациясини ривожлантириш, уй-жой қурилишининг материал-техника базасини мустаҳкамлаш зарур. Жумладан республика районларида ҳашар усулида ғишт заводлари қурилишини авж олдириб юбориш керак — бу яқин келажакда уй-жой қурилиши учун деворбоп материаллар етказиб беришни кўпайтириш имкониятини яратади.

Уй-жой сифатига алоҳида эътибор берилиши лозим. Уларнинг сифати ҳамон меҳнаткашларнинг ҳаққоний эътирозларига сабаб бўлмоқда. Биронта ҳам уй-жой, биронта ҳам социал-маданий ва маиший муассаса чала ҳолда фойдаланишга қабул қилинмаслиги, бракчиларга нисбатан эса жуда қаттиқ талабчан бўлиш керак. Қурилиш сифати устидан контролликни таъминлаш — партия ва совет органларининг, Госстройнинг, лойиҳа ташкилотларининг, жамоатчиликнинг вазифасидир.

Ҳозирги пайтда республиканинг ишга тушириладиган ҳамма қурилишларида энг масъулиятли палла бошланди. Пудрат ташкилотларининг энг яхши кучлари ана шу қурилишларга жамланиши керак. Бу ерда буюртмачи ташкилотларнинг диққат-эътибори кун сайин сезилиб туриши ва махсус материаллар билан ўз вақтида аниқ-пухта таъминлаб турилиши керак. Бунда барча ходимларга сифатли овқат, транспорт, савдо-сотиқ, маиший хизмат кўрсатилиши йўлга қўйилиши зарур. Бу қурилишларда ишлар икки сменада, зарур бўлиб қолган тақдирда эса уч сменада ҳам ташкил этилиши, қурилиш коллективларини маҳаллий ишчи кучлари ҳисобидан тузиш лозим.

Актив йиғилишида ишга тушириладиган қурилишларнинг партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, штабларга келганда белгиланган барча объектлар муддатидан илгари фойдаланишга топширилиши учун кенг кўламдаги социалистик мусобақани ташкил этиш уларнинг энг муҳим вазифаси эканлиги таъкидланди. Республикадаги ўн беш донгдор қурувчининг ташаббуси амалда қўллаб-қувватланишини таъминлаш — коммунистларнинг бурчидир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ана шу ташаббусни маъқуллади. Ўн биринчи беш йилликда ўн йиллик топшириқни бажариш учун ўтказилаётган мусобақа пировард натижада қурилишларни муддатидан илгари тугаллаш учун шарт-шароитлар вужудга келтиради, демак, уни омма ўртасида ёйиш мақсадга мувофиқдир.

Қурилишнинг юксак суръатлари ва сифати учун, ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланиш учун, қурилиш ишларининг самарадорлигини ўстириш учун кураш — КПСС XXVI съезди қарорларини рўёбга чиқариш учун, совет кишиларининг фаровонлигини ошириш, Ватан қудратини мустаҳкамлаш учун кураш демакдир. Шу боисдан ҳам республика партия-хўжалик активи йиғилишининг қатнашчилари беш йиллик биринчи йили плани ҳамда социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажариш учун ўз коллективлари бутун кучни сарфлашга якдиллик билан азму қарор қилганликларини билдирдилар. Капитал қурилиш ишларини янада такомиллаштириш борасида съезднинг қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмалари бажариладиган, қурилиш-монтаж ташкилотлари республикада авж олдириб юборилган қурилиш программасининг бажарилиши учун жавобгар бўлган кишиларнинг ҳаммаси ўз бурчини шараф билан адо этади.

Актив йиғилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Е. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, И. Б. Усмонхўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Л. Н. Мелкумов, Н. М. Маҳмудова, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Қ. А. Аҳмедов, А. Р. Хўжаев иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ДЕЛЕГАЦИЯ ЖЎНАБ КЕТДИ

УЛАН-БАТОР, 14 июль. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси бугун Улан-Батордан Москвага жўнаб кетди. Делегация МХРП Марказий Комитети ва МХР ҳукуматининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан МХРга келган эди. Делегация Монголия халқ революциясининг 60 йиллиги байрамида ҳам қатнашди.

Делегация составида Қирғизистон ССР Министрлар Советининг Раиси А. Дуйшеев, СССР министри П. Ф. Ломако, КПСС Қалмоқ область комитетининг биринчи секретари В. И. Никулин, СССРнинг МХРдаги элчиси А. И. Смирнов бор эдилар.

Пойтахт аэропортида делегацияни МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, МХР Министрлар Советининг раиси Ж. Батмунх, МХРП Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзолари Д. Моломжамц, Д. Майдар, Т. Рагча, Д. Гомбожав, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

* * *

Москвадаги аэродромда делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. (ТАСС).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

ҚАРШИ («Совет Ўзбекистони» мухбири). КПСС XXVI съезди, Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошираётган Қарши райони чорвадорлари меҳнатда катта ғалабани қўлга киритдилар. Улар давлатга гўшт топшириш йиллик планини муддатидан илгари ортиғи билан бажардилар. Тайёрлов пунктига 2104 тонна гўшт етказиб берилди. Бу планда белгиланганидан 44 тонна кўпдир.

Шунингдек, район паррандабоқарлари йиллик тухум тайёрлаш плани муддатидан илгари ошириб адо этилганлиги ҳақидаги ғалаба рапортига ҳам имзо чекдилар. Давлатга 4 миллион 500 минг дона ўрнига 5 миллион 10 минг донадан зиёд тухум топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ Г. В. АРХАНГЕЛЬСКИЙНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Партия органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъмурий органлар бўлимининг мудири ўртоқ Геннадий Васильевич Архангельский Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри
1981 йил 14 июль.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

● БРЯНСК

Брянск области хўжаликларига икки мингдан кўп йигит ва қиз келиб қўшилди. Мактабларнинг битирувчилари қишлоқ мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатларида тракторчи-машинист ва машинада сут соғиш усталари касбларини эгалладилар. Ишлаб чиқариш практикасини тажрибали мураббийлар раҳбарлигида колхоз далаларида, фермалар ва устахоналарда ўтдилар.

● БОКУ

Бу ерда болалар саноат моллари универсал магазини очилди. Бу — Озарбайжонда ана шу турдаги ихтисослаштирилган энг катта савдо корхонасидир. Харидорларга таклиф этилаётган товарларнинг кўпчилиги республика енгил саноат корхоналарида тайёрланган.

● АПАРАН

Арманистоннинг Апаран районидаги бешта қишлоқ Советининг ташаббуси билан тузилган колхозлараро лагерда «Пионер ёзи-81» санъат фестивали бошланди. Республика пойтахтидан бу ерга келган артистлар, рассомлар, музикачилар болалар билан учрашадилар. Колхоз ажратиб берган маблағ ҳисобига пионерлар шаҳарчаси, спорт ва ўйин майдончалари қурилди. Болаларнинг ёзги дам олиш программасида походларга чиқиш, спорт байрамларини ташкил этиш, Ереван, бошқа шаҳарлардаги музейларга сафар қилиш кўзда тутилган.

● КИЕВ

Украина қишлоқ механизаторлари отрядининг сафи кенгайди. Қирқ беш мингдан кўп йигит ва қиз «Сельхозтехника» бирлашмаларининг, ДОСААФ комитетларининг курсларида, хўжаликларнинг ўқув комбинатларида ўқишни тугалладилар. Саноат ва транспорт корхоналарининг вакиллари ҳам ўрим-йиғимга жалб этилмоқда. Бу эса республика хўжаликларига комбайнчиларни қарийб 190 минг кишига етказиш, машина-механизмларнинг икки сменада ишлаши учун экипажларни тузиш имконини беради.

● АҒДАМ

Озарбайжоннинг Ағдам районидаги Киров номли колхоздан механизатор Абдулла Маҳмудов Қорабоғ даштида ғалла ўрим-йиғимида энг юксак иш унумига эришди. У мавсум бошидан буён 400 тонна сара дон янчди. Ветеран ва унинг тўрт ўғли ҳам комбайнчидир. Оилавий звено аъзолари бу йилги ўрим-йиғим мавсумида 2 минг тонна дон йиғиштириб олишга қарор қилишган. (ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети атоқли совет ёзувчиси ва жамоат арбоби, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Давлат мукофотларининг лауреати, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари, Совет Тинчлик фонди правлениесининг раиси, «Юность» журналининг бош редактори Борис Николаевич Полевой (Кампов) узоқ давом этган оғир касалликдан кейин 1981 йил 12 июлда 74 ёшида вафот этганини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ | СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ | СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ИДЕОЛОГИК КЕНГАШДАН СЎНГ

ОММАНИНГ СИЁСИЙ ТАРБИЯЧИЛАРИ

Идеология ходимларининг яқинда Тошкентда бўлиб ўтган республика семинар-кенгаши КПСС XXVI съезди талаблари ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмалари асосида идеология, сиёсий-тарбиявий ишнинг самарадорлиги ва сифатини ошириш йўлларини муҳокама қилди.

Маълумки, партия съезди идеология ишининг кўпгина соҳалари ва жабҳаларини қайта қуриш зарурлиги масаласини аниқ-равшан қилиб қўйди. «Қайта қуришнинг моҳияти ва мақсади, — деди КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов республика семинар-кенгашида сўзлаган нутқида, — пропаганда ва агитациянинг мазмунини бойитишдан, уларнинг ҳаёт билан боғланишини мустаҳкамлашдан, уларнинг илмий савияси ва жанговарлигини оширишдан иборат».

Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишни уюштиришда жуда кўпчилик шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари бой ва қимматли тажриба тўплаганлар. Эндиликда уларни мустаҳкамламоқдалар ва янада кўпайтирмоқдалар. Семинар-кенгашда кўрсатилган йўл-йўриқлар тарбиявий ишдаги изланишни аниқ мақсад сари йўналтиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

РАҚАМЛАР ЖОЗИБАСИ

Абдуғаффор Бойматов колхозда агротехник бўлиб ишлайди. Мана, бир неча йилдирки; коммунист Абдулла Бўронов бошлиқ бригадада агитаторлик қилади. У бу партиявий топшириқни виждонан бажармоқда, колхоз партия ташкилоти Бойматовни бошқаларга намуна қилиб кўрсатади, иш тажрибасини кенг ёйди.

Нафсиламбирга айтганда агитаторлик тажрибаси — кишилар юрагига чўғ ташлай билиш, уларни бугун кечагидан, эртага бугунгидан яхши ишлашга илҳомлантириш маҳоратининг сири —экономика билан жиддий шуғулланишда, рақамларни чоғиштириб, уларнинг жозибасини кўрсата билишдадир. Шунинг учун ҳам агитатор А. Бойматовнинг кўпинча колхоз бош экономисти Худойназар Эрматов, бош бухгалтер Сарвар Чахалидзе билан суҳбатлашиб ўтириши табиий. Бош агроном Қаюм Қодиров, бош инженер Тамал Искандаров билан эса ҳар куни фикр алмашади.

Абдулла Бўронов бошлиқ бригада хўжаликнинг пешқадам коллективларидан. Бу йил 40 центнерлик марраня забт этиш учун курашяпти. Унинг иродасига ишониш мумкин. Чунки ўтган йили синашта бўлмаган АН-402 навли чигит экилишига қарамай, коллектив ғоят тадбиркорлик кўрсатиб, 104 гектар ернинг ҳар гектаридан 28 центнер ўрнига 36 центнердан ҳосил йиғиштириб олди. Қолаверса, бу йил ғўзаларнинг чиройи яхши, парвариш жойида. Лекин етиштириладиган ҳосил мўл бўлибгина қолмай, арзон ва юқори сифатли ҳам бўлиши керак. Агитатор навбатдаги суҳбатни ана шу мавзуга бағишлашни лозим топди. Унинг қўлида тингловчиларга кучли таъсир этувчи, уларни фикр юритишга, эришилган чўққилардан туриб, янги, юксак чўққиларни забт этишга ундовчи ўткир қурол — рақамлар бор эди.

— Ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида ҳар центнер пахтанинг таннархини 22 сўмга тушириш лозим,—дея суҳбатини бошлади агитатор А. Бойматов.— Бу ўтган йилги эришилганига нисбатан анча арзон. Бинобарин, биз меҳнат унумдорлигини янада оширишимиз, унинг сифатини янада яхшилашимиз керак. Ўтган йили бригада коллективи пландаги 296 тонна ўрнига 369 тонна пахта тайёрлади. Шу билан бирга 4504 киши-куни тежаб қолинди.

— Нималар эвазига? — астойдил қизиқди механизатор Қурбон Бобоев.

— Асосан пахтани машинада териб олиш ҳисобига, жавоб берди агитатор. — Масалан, 1980 йили сиз 160 тонна, ҳамкасбингиз Мирза Йўлдошев 153 тонна пахта тердингиз. Жами — 314 тонна. Бу планда белгиланганидан қарийб юз тонна кўп. Кўриниб турибдики, худди ана шунинг эвазигагина 3794 киши-куни тежалди. Агар бунинг иқтисодий томонини олсак, бригада пахтани машинада териш ҳисобига қарийб 16 минг сўм иқтисод қилиб қолди...

Бригада аъзолари унинг сўзларини диққат билан тинглаётганини кўрган агитатор рақамлар мағзини чақа бошлади. Ўтган йили бригада давлатга пахта сотишдан пландаги 153 минг сўм ўрнига 211 минг сўм даромад қилди. Ҳар бир центнер пахта етиштириш учун мўлжалланганидан 10,3 сўм кам маблағ сарфланди. Ҳар бир ишловчи ҳисобига 123,3 центнер ўрнига 153,7 центнер пахта етиштирилди. Ёки ҳар бир киши-соат ҳисобига планда белгиланган 1 сўм 15 тийин ўрнига 3 сўм 35 тийин миқдорида маҳсулот тайёрланди, рентабеллик 220 процентга етди. Демак, сарфланган ҳар бир сўм ҳисобига 2 сўм 20 тийин соф фойда олинди. Колхозчиларнинг меҳнат ҳақига режалаштирилганидан 50 минг сўм кўп ёки 83 минг 144 сўм тақсимланди...

Агитатор шу сингари рақамларни шарҳлагач:

— Наҳотки бу йил бултургидан яхшироқ, самаралироқ ишлай олмасак? — деди.

Бригада аъзолари бир дам тин олиб қолишди. Сўнгра ўзаро қизғин фикр алмашиш бошланиб кетди. Бунда ғўза қатор ораларига ишлов бериш ва суғоришнинг сифати учун масъулият, ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлмаган харажатларга чек қўйиш, ғўзаларни машина теримига мослаб парвариш қилишдан тортиб, меҳнат интизоми-ю, ўзаро муомалагача бўлган мавзулар тилга олинди. Агитаторни шу нарса хурсанд қилдики, бригада аъзолари ҳар бир масала бўйича конкрет таклифлар киритдилар ва уларнинг амалга оширилиши учун ҳар бир киши ўзини масъул ҳисобларди.

— Бригада коллективи — кишиларнинг мустаҳкам уюшмаси, — дейди агитатор Абдуғаффор Бойматов. — Унинг меҳнати ва турмуши ўзаро боғланиб кетган масалалар занжиридан иборат. Уларни бир-биридан ажратиб бўлмайди. Агитатор суҳбат олиб борар экан, кишиларнинг ижодкорлик қобилиятини ишга солиш, куч-ғайратини аниқ мақсад сари йўналтирмоқчи экан, унинг муваффақияти ана шу занжирдаги энг зарур ҳалқачани тўғри танлай билишга боғлиқ.

И. РУДЕНКО.

Сирдарё область, Комсомол райони, «Коммунизм» колхози.

ЮҚОРИ САВИЯДА

Идеология ходимларининг республика семинар-кенгаши материаллари мавжуд 14 та цех партия ташкилотида муҳокама қилинмоқда ва шу жараёнда идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни қайта қуриш, унинг савиясини кўтариш, самарадорлигини ошириш тадбирлари ишлаб чиқилмоқда.

Ҳозирнинг ўзидаёқ сиёсий-тарбиявий иш сифатида ўзгариш кўзга ташланиб қолди. 34 агитатор, 27 сиёсий ахборотчи, «Билим» жамиятининг 30 дан зиёд аъзоси меҳнаткашлар ўртасида лекция ва суҳбатлар билан чиқмоқдалар, савол-жавоб ва бошқа тематик кечалар уюштирмоқдалар Агитаторлардан Алижон Манзаров, Машрабжон Ҳайдаровнинг 3- ва 8-бригадалар ҳамда колхоз олдида турган конкрет хўжалик вазифалари билан боғлаб, КПССнинг тинчлик сиёсати ҳақида ўтказган суҳбатлари айниқса мароқли бўлди. Колхозчилар Раъно Абдусаматова, Акрамжон Суяркулов Абдуллажон Эргашев сингари сиёсий ахборотчиларнинг суҳбатларини ҳам қониқиш билан тингламоқдалар.

О. ЖЎРАЕВ,

Фарғона районидаги Ҳ. Турсункулов номли колхоз партия комитетининг секретари.

Норжон Назарова 30 йилдан буён Самарқанд областидаги «Иттифоқ» колхозида чорвадор бўлиб ишлайди. У меҳнатда фидойилиги туфайли обрў-эътибор қозонди, мартабага эришди. КПСС XXVI съезди делегати ўртоқ Н. Назарова уста чорвадор бўлиш билан бирга ёшларнинг меҳрибон мураббийси ҳамдир. У ёш ҳамкасблари билан тез-тез суҳбатлашиб туради, уларга ўз тажрибасини ўргатади.

Суратда: Норжон Назарова шогирдлари даврасида.

Т. Норқулов фотоси.

ОЛДИНГИ МАРРА

ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ, *тажриба, муаммо, таклиф*

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXVI съездида қилган Ҳисобот докладида: «80-йилларда халқ хўжалиги ривожланадиган шарт-шароитлар фан-техника тараққиёти жадаллаштирилишини яна ҳам кўпроқ зарур қилиб қўяди», — деб таъкидлаб ўтди. Дарҳақиқат, экономикамизнинг бундан кейинги ривожи фан-техника ютуқларидан қай даражада фойдаланишимизга, ишлаб чиқаришни ва меҳнат қуролларини кўпроқ ва самаралироқ такомиллаштиришимизга боғлиқ. Меҳнат қуролларини такомиллаштириш ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштиришда, бошқаришнинг барча воситалари машиналарда, яъни ярим автомат ва автоматларда ишлашга ўтказилишида ўз ифодасини топади. Чунки, юксак савиядаги техникани жорий қилмасдан туриб аҳолининг энг зарур молларга бўлган эҳтиёжини қондириш мумкин эмас.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг аҳоли турмуш даражасини юксалтириш, медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш ва бошқа социал тадбирлари туфайли мамлакатимизда аҳоли йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Чунончи, биргина Ўзбекистоннинг ўзида аҳоли 1940 йилдагига нисбатан 8 миллион нафардан зиёд ошди. Меҳнат унумдорлиги эса аҳоли сони ва иш ҳақи фондига нисбатан камроқ ўсмоқда.

Автомат линияларнинг ишга туширилганлиги, автомат омборларнинг фойдаланишга топширилганлиги, технология жараёнларини бошқаришнинг автомат системаси жорий қилинганлиги ҳақидаги ҳар бир хабар республикамиз меҳнаткашларини ғоят хушнуд қилмоқда. Негаки, уларнинг ҳар бири КПСС XXVI съездининг ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини юксалтириш ҳақидаги қарорлари муваффақиятли , бажарилаётганлигидан далолат беради. Ҳозир химия, нефтни қайта ишлаш, машинасозлик ва бошқа тармоқларда ишлаб чиқаришни қайта ташкил этиш соҳасида катта ҳажмдаги ишлар бошлаб юборилди. Ўзбекистон ССР енгил ва озиқ-овқат саноатида ҳам ишлаб чиқаришнинг техник даражаси яхшиланмоқда ҳамда замонавий маҳсулотлар тайёрлаш кўпаймоқда. Шуниси диққатга сазоворки, айрим корхоналар коллективлари ўз кучлари билан, ўзларидаги ривожланиш фонди ва банкалар бераётган қарз ҳисобига турли автомат линиялари ва қурилмалари яратмоқдалар. Каттақўрғон ёғ-мой комбинати, «Ташсельмаш», Андижондаги «Коммунар» заводлари, Оҳангарондаги қурилиш пластмассалари комбинати шулар жумласидандир. Уларнинг ташаббусини хар қанча қўллаб-қувватласа арзийди. Назаримизда, министрликлар ва идоралар ишлаб чиқариш коллективларининг илмий-тадқиқот ва лойиҳа-конструкторлик ташкилотлари билан яқин алоқада олиб бораётган бу ҳамкорлигини ривожлантиришга ҳар томонлама кўмак беришлари зарур.

Лойиҳа институтлари ишлаб чиқариш аҳамиятидаги объектларнинг шундай лойиҳаларини тайёрласинларки, унда оз меҳнат ресурслари билан унумдорликни илдам оширувчи, ишлаб чиқариш қувватларини ўзлаштиришни тезлаштирувчи, кетган сарф-харажатларнинг тез қопланишини, оқибат натижада капитал маблағлар самарадорлигини оширишни таъминловчи автомат ва автомат линиялардан тўлароқ фойдаланилсин. Тажриба қўл меҳнати, айниқса, ёрдамчи ишларда кўп ишлатиладиган жойларда ишлаб чиқариш қувватлари ўз вақтида ўзлаштирилмаётганини кўрсатмоқда.

Яна бир масала. Маълумки, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш масаласи энг аввало конструкторлик бюролари ва лойиҳа институтларида ҳал этилади. Конвейер, автомат линиялари, ишлаб чиқаришни бошқаришнинг автомат системалари, унча қиммат бўлмаган қудратли техника воситалари шундай иш шароитини яратадики, унда унумдорликнинг ошиши ишлаб чиқаришнинг фондлар билан қуролланиши даражасидан орқада қолмайди. Ҳозирги пайтда республикамиз бўйича корхоналарнинг фондлар билан қуролланиши меҳнат унумдорлиги ўсиш суръатидан 8—10 процент олдинда боряпти.

Ўзбекистон ССРнинг маҳаллий ва озиқ-овқат саноати, бинокорлик материаллари саноатига қарашли айрим корхоналарда ҳамон қўл меҳнати кўпроқ ҳукмронлик қилмоқда. Республика ғишт заводларида оғир қўл меҳнати туфайли мунтазам равишда ишчи кучлари етишмаяпти. Натижада бундай корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватидан бор-йўғи 75—80 процент фойдаланилмоқда, холос. «НИИстромпроект» лойиҳалаш институти янги туннель печлари қурилишини ҳужжатлаштираётганда бошқариш ва ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштиришга, комплекс механизацияни тўлароқ жорий этишга кўпроқ аҳамият беришлари айни муддао бўлур эди. «Узгипротяжпром», «СредазНИИПИпищепром» ва бошқа лойиҳа институтлари ҳам хўжалик ходимлари билан ҳамкорликда аввалги лойиҳаларни яна бир қайта экспертизадан ўтказсалар деган таклифимиз ҳам бор. Чунки, ўша лойиҳаларга мувофиқ 10—15 йил аввал қурилган корхоналардаги ускуналар анча ишдан чиқиб қолди, уларнинг унумдорлиги ҳозирги кун талаблари даражасида эмас. Бундай асбоб-ускуналарни такомиллаштириш ёки алмаштириш, шунингдек, уларни автоматлаштириш ва комплекс механизациялаш имкониятларини ҳам қидириб кўриш керак. Бу нарса кам маблағ сарфлаган ҳолда меҳнат унумдорлигини кескин ошириш имконини бериши турган гап.

Республика саноат корхоналарида ишлаб чиқаришни механизациялаш, автоматлаштириш ва илғор технологияни жорий қилиш ажойиб самаралар бермоқда. Биргина ўнинчи беш йилликнинг ўзида ана шу тадбирлар туфайли 10 мингдан зиёд киши оғир қўл меҳнатидан ҳалос этилиб, бошқа участкаларга ўтказилди. Масалан, «Узбекнефть» бирлашмасида ИСМ типидаги бурғулар қўлланилганда пландаги 17,3 ўрнига 19,6 минг литр сиғимдаги қудуқлар пармаланди, йилига 845 минг сўм иқтисодий самара олинди. Республика Енгил саноат министрлиги корхоналарида эса пландаги 18 та ўрнига 24 та механизациялашган поток линиялар ўрнатилганлиги ҳам қувончлидир.

Ишлаб чиқаришни техник жиҳатдан қайта қуроллантириш, автоматлаш ва комплекс механизацияни жорий қилиш, эскириб қолган асбоб-ускуналарни алмаштириш банкларнинг қисқа муддатга берадиган қарзлари эвазига амалга ошириладн. Ҳозирги пайтда банк қарзлари ҳисобига барча қурилишлар ва корхоналарга етказиб берилаётган ускуналар пулининг 60 процентидан зиёда тўланмоқда.

Фан-техника тараққиёти туфайли асосий фондлардан фойдаланишни такомиллаштириш ва яхшилаш ишлаб чиқариш самарадорлигини янада оширишга баракали таъсир кўрсатмоқда. Янги технология жараёнларини жорий қилиш, юксак унумли асбоб-ускуналарни ўрнатиш асосий ишлаб чиқариш фондларидан самарали фойдаланишни таъминлаяпти. Бу иш қаерда оқилона йўлга қўйилган бўлса, ўша жойда асбоб-ускуналарни ишлатиш муддатлари узаймоқда, хом ашёдан комплекс фойдаланишга эришилиб, пировард натижада кўп миқдорда маҳсулот тайёрланяпти.

П. РОҲАТОВ,

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлар мудирлигининг катта референти.

АХБОРОТ

ДЎСТЛИК ФЕСТИВАЛИ

Бухорода болгар ва совет ёшларининг учинчи анъанавий дўстлик фестивали бўлиб ўтди. Фестиваль қатнашчилари Георгий Димитров ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйишди. Шаҳарнинг тарихий ёдгорликлари бўйлаб экскурсия ўтказишди, интернационал дўстликни мадҳ этувчи куй, қўшиқларни жўшиб куйлашди. Фестивал кунларида маданият ва истироҳат боғларида оммавий сайллар, спорт мусобақалари, санъаткорларнинг чиқишлари, лекция, суҳбат кечалари ташкил этилди.

Дўстлик байрамида болгар ва совет ижодкорлари уюшмаларининг кўплаб вакиллари, Бухорода ишлаётган қурилиш отрядларининг курувчилари, шаҳар жамоатчилиги вакиллари иштирок этдилар.

МАРШРУТЛАР КЎПАЙМОҚДА

Тошкент аэропортидан 5005 рейс билан учган Ту-154 ҳаво лайнери 50 минутда Бухорога етиб келди. «Пўлат қуш» Бухорода бир дам тургач, 145 пассажирни олиб Бухоро — Минералние води маршрути бўйича самога биринчи марта парвоз қилди. 2 минг километрли бу масофа 2,5 соатда босиб ўтилди. Шундай қилиб Бухородан олис масофаларга қатнайдиган самолётлар рейси яна биттага кўпайди. Келгусида Бухородан Ленинград, Киев ва мамлакатимизнинг бошқа шаҳарларига ҳам янги ҳаво йўллари очиш кўзда тутилмоқда.

КОСМОНАВТ НОМИДАГИ БОҒЧА

Бухоро районидаги «Ленин йўли» колхозида 100 ўринли замонавий боғча қурилиб, фойдаланишга топширилди. Уни шу райондаги механизациялашган кўчма колонна қурувчилари бунёд этдилар. Бу боғча хўжаликдаги бошқа бинолардан архитектура жиҳатдан ажралиб туради. Унинг барча павильонлари ва заллари намунали жиҳозланган. Жажжи ўғил-қизларнинг яйраб ўсишлари учун барча қулайликлар муҳайё. Тарбия масканида ўз касбини жон-дилдан севувчи тарбиячи мураббийлар ишлашяпти. Болалар кошона юртдошимиз, космонавт-учувчи В. Жонибеков номи билан аталмоқда.

Колхозда мактабгача тарбия муассасалари қуриш ва улардан фойдаланиш яхши йўлга қўйилган. Бу ерда кейинги икки-уч йил ичида замонавий тўртта боғча биноси қуриб битказилди. Уларда колхозчиларнинг 500 га яқин фарзандлари тарбияланмоқда.

ЯНГИ СОВХОЗ

Нукус яқинида картошкачиликка ихтисослаштирилган «Партия XXVI съезди» совхози ташкил қилинди. Янги хўжаликнинг коллективи шу йилнинг ўзидаёқ шаҳарликларга 5 минг тонна картошка сотишни мўлжалламоқда.

Бу — Қорақалпоғистон «Плодоовошчвинпром» аграр-ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли еттинчи совхоздир. Ихтисослаштириш картошка, мева, сабзавот етиштиришни кўпайтириш имконини беради. Ҳозир бирлашма далаларида мўл ҳосил етилмоқда.

(ЎзТАГ).

ҒАФУР ҒУЛОМ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 80 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ЗАМОН ШОИРИ

Ҳамид ҒУЛОМ,

Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси, СССР Давлат мукофотининг лауреати.

I.

Хотира ёзишга журъат этолмайман. Одатда, хотирадан кўтарилган киши сиймосини тиклаш учун хотира ёзадилар. Ғафур ака эса бутун бўй-басти билан кўз олдимизда рўй-рост турибди. Унинг фикр ва шўхлик тўла чақноқ кўзлари, ҳам серзарда сўз айтишга, ҳам лутфона ҳазил мутоиба учиришга тайёр турган қалин лаблари, кўзойнак ярашган ўйчан чиройли юзи, чимирилган қошлари нафақат оиласи, ёр-биродарлари, яқинларининг, балки катта-кичик жами юртдошларининг нигоҳидан, ўйидан, қалбидан заррача, қилча ҳам кўтарилган эмас. Биз Ғафур Ғулом номидаги муҳташам кинотеатр ёнидан ўтарканмиз, Ғафур Ғулом номидаги мактаб дарвозасидан кириб борарканмиз ёки Ғафур Ғулом номидаги колхоз боғларида сайр қиларканмиз, ёинки, ёш адиб Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти остонасига ҳурмат билан қадам қўяр экан, гўё бу мўътабар жойларга барҳаёт Ғафур Ғулом номининг берилганлиги табиийдек туюлади.

У орамизда. Яқин бир ерда муҳим иш билан машғул. «Совет Ўзбекистони» редакциясида, адабиёт бўлимининг торгина хонасида янги шеърини ўқиб беряпти. Ёки, Большевик кўчасида, Ҳабибий уйида кекса шоирлар гурунгида Бедилни ёддан ўқияпти. Балки, Фарғонада, «Коммуна» редакциясида пахтакорлар ҳақида шеър ёзиб ўтирибди. Эҳтимол, у Ражабий боғида Юнус ака билан бир нафас янги латифалар айтиб, чақчақлашгандан кейин Навоий даври бастакорларидан суҳбат очилган...

Хуллас, Ғафур Ғуломни кўздан, дилдан йироқда тасаввур этиш амримаҳол. Айниқса, уни ҳеч ким 80 ёшга тўлганда ўз тўйида иштирок эта олмайди, деб ўйламаган эди.

Мен ўттиз йиллик бир муддатда устознинг ёнида бўлдим. Ғафур ака қўлимдан етаклаб Кадавотдаги уйига бошлаб борган тонгдан уни Чиғатойнинг сокин тупроғига абадий уйқуга кузатиб қўйганимиз мунгли оқшомгача мен бу мислсиз мард одам, Ўрта Осиёмизда ҳамма тан олган энг пешқадам шоир ва саховатда Ҳотамни узил-кесил мот қилган меҳмондўст мезбон билан ҳар доим ҳамсуҳбат, ҳамсафар ва ҳамкор бўлдим.

Ғафур ака катта юраги ғурурга тўла чин инсон ва оташнафас шоир эди. Совет Ватанимиз, Коммунистик партиямиз, қаҳрамон халқимиз ва садоқатли асримиз туфайли ифтихор туйғуси Ғафур Ғулом шеъриятининг букилмас метин қаноти бўлди.

Улуғ шоирларнинг шеърлари ўз даврида кундалик воқеаларга ҳозиржавоб бўлиши табиий бир ҳолдир. Пушкин шеърларини у яшаган давр воқеаларига таққослаб кўринг: «Арион» мағзида декабристлар тақдири ётади: «Чаадаевга» ҳам худди шундай. «Россия туҳматчиларига» — рус халқининг Ғарбдаги мухолифларига ўткир жавоб. «А. П. Кернга» — ҳаёт фактига асосланган ишқ мадҳияси... ва ҳоказо. Маяковский шеърлари —замон садоси. инқилоб гимни, Октябрнинг поэтик биографияси. Аммо ҳақиқий шеърият замонавий бўлиш билан бирга абадий ҳамдир. Севги, вафо, мардлик ҳақида истеъдодсиз кишининг нўноқ қўли билан тўқилган ҳароратсиз, жўн назм ўткинчи, унутилувчи бўлганидек, чин шоирнинг оташ нафаси тоблаган қуйма шеър, пароход ёки мих ҳақида ёзилган бўлса ҳам, эл учун нон билан туз каби ҳар қачон зарур, дилларга қўшиқ ва завқдай мангу ҳамроҳдир.

Ғафур Ғулом ўзи яшаган қайноқ давр мавзуларини адабиётда абадийликка айлантирган, ҳозиржавоблиги мангуликка табиий равишда уланиб кетган, шу сабабдан ҳам ҳамиша барҳаёт шоирдир.

Ғафур Ғуломни ўз элининг ўқимишли зиёлилари ичида энг билимдони ва энг сўзамол-сухандони десак, янглишмаган бўламиз. У Садриддин Айний билан Бухоро тарихи ва Шарқ классиклари ҳақида, риштонлик фахрий академик Боқий домла билан Бедил ҳақида, Абулқосим Лоҳутий билан Эрон инқилобий поэзияси ҳақида зукко олимдай бемалол баҳслашар, араб, турк, қозоқ, татар, озарбайжон ва яна бир қанча тилларда равон сўзлашар эди. Ғафур Ғулом хотирасининг мустаҳкамлигига қойил қолмаган шоир бўлмаса керак. У Саъдий, Ҳофиз, Ҳайём, Бедилнинг ғазал ва рубоийларини ёддан ўқиганда ўта билимдон кишилар ҳам сеҳрланиб тинглар, бу шеърларнинг Ғафур ака талқинида порлаган қирраларини ўзлари аввал пайқамаганликларига ҳайратланар эдилар. Шоир вафоти олдидан Шайх Саъдийнинг «Гулистони»ни таржима қилди.

Ғафур Ғулом Ғарб поэзияси хазинасини синчков кўздан кечирган, унинг дурдоналарини ўз халқига етказиб берган таъби ўткир санъаткорлардандир. Байрон ва Лонгфелло, Данте ва Сервантес, Гёте ва Гейне, яна ўнлаб адиб, шоирларни Ғ. Ғулом талқинида эшитмоқ чиндан ҳузур бағишлар эди.

Унинг рус поэзиясига муҳаббати ҳамиша денгиздай мавжланиб турди. Пушкин ва Лермонтов, Некрасов ва Горький унинг умрбод мактаблор устозлари бўлдилар. Ғафур ака ўзбек шоирлари ичида биринчи бўлиб Маяковский билан танишди, унинг инқилобий янгроқ поэзиясини ўз таржимасида ўзбек китобхонига илк бор етказди. У Николай Тихонов ва Александр Твардовский, Семён Кирсанов ва Александр Прокофьев, Алексей Сурков ва Константин Симонов, борингки, машҳур рус шоирларининг ҳаммаси билан дўст, сафдош, ҳамсуҳбат ва ҳамкор эди.

Замонамизнинг ана шу баркамол қалам соҳиби бутун истеъдоди, билими, меҳнатини, бутун ҳаётини бир дақиқа ҳам иккиланмай, аксинча, зўр садоқат ва эҳтирос билан жонажон Коммунистик партиямизга бағишлади. У халққа, партияга сидқидил вафосини ҳар тонг, ҳар он, умр бўйи фарзандлик, шоирлик, коммунистик фахр ғурури билан мадҳ этди:

Кремль саройида
минбардаги ўзбекман,
Менга улуғ партиям шу
ҳуқуқни бахш этди.
Суюнчимдан бағримда
минг боғу, минглаб чаман,
Довруғим жаҳондаги
барча халқларга етди.

Ғафур акани ўйласам, «Шуҳрат» орденларининг учала даражасини кўкрагига таққан солдат кўз олдимга келади. Бундай солдатнинг мардлигига бошқа исботнинг ҳожати йўқ. У нақадар камтар бўлмасин, қаҳрамонлиги элга аён. У муқаддас тупроқни афсонавий фидойилик билан ҳимоя қилган, ўз маррасини қўлдан бермай, янги марраларни эгаллаган, намуна кўрсатиб ботирларни етаклаган, мақсадга сабот билан етган.

Ғафур Ғуломни ўйласам, аланга ичидаги Рейхстаг ҳавозаларига тирмашиб, унинг гумбазига ғалаба байроғини кўтариб чиқаётган солдат кўз олдимга келади. Совет адабиётининг йўли, ғафурлар авлоди мардона босиб ўтган ярим асрлик йўл ниҳоятда машаққатли бўлди. Граждан уруши жабҳаларидан бошланган бу улуғ йўлда шундай юксак довонлар бор эдики, уларнинг ҳар бири мислсиз кураш, меҳнат, сабот ва матонат эвазигагина ошиб ўтилди. Коммунистик эътиқоди мустаҳкам чин ижодкорлар кураш ўти, меҳнат суронида тобланиб, хабардан романгача, шеърдан эпик достонгача, «кўк кўйлак»дан академик театргача, «шарқий»дан операгача санъат чўққиларини эгаллаб, камолот марраларига етиб келдилар. Шу баркамол устоз, ўз адабиётига байроқдор ота санъаткорлардан бири Ғафур Ғуломдир.

У яқинда 80 ёшга тўлади. Илк қалам тебратганига 60 йил бўлди. Яна, жуда кўп йиллар ўтади. Бугун Алишер Навоийни эъзоз ва эҳтиром билан ёдлаётганимиздек, келгуси авлодлар совет даврининг алп шоири Ғафур Ғуломни ҳам эъзоз ва эҳтиром билан ёд этадилар. Уларнинг нигоҳида совет поэзиясининг солдати, коммунизм жангчиси бутун салобати билан намоён бўлади.

II.

Ғафур Ғулом ижодда устозлик даражасига жуда эрта эришди. «Туркисиб йўлларида» достонини ёзганда у қайноқ йигит эди ва айни вақтда қалами, услубининг камолга етгани ўша даврда, яъни 1930 йил шоирлари даврасида тан олинган эди. Умуман, «эрта бошлаган эрта пишади» деган ҳикмат талантга нисбатан жуда ўринли.

Ғафур Ғулом ўша вақтданоқ ва ундан анча илгариёқ ҳаётнинг сертўлқин, серҳаяжон оғушига шўнғиди, буюк ўзгаришларнинг пўртаналарида сузди, инқилоб уйғотган ва қўзғатган меҳнаткаш халқ билан ҳамнафас бўлди, партия қандай масалани ўртага ташласа ва илгари сурса ҳаммасига янгроқ овози билан «лаббай» деб жавоб берди.

Эндиликда Ғафур Ғулом жилдларини бир варақлаб чиққан киши у қирқ йилдан ортиқ давр мобайнида мамлакатимизда ва ундан ташқаридаги алғов-далғов дунёда қандай тарихий воқеалар содир бўлган бўлса, барчасини ўз ижодида ҳозиржавоблик билан қамраб ола билганини, Совет Шарқи алломасининг ижоди чиндан ҳам ўз даврининг қомуси бўлганини кўрадилар, ҳайратланадилар. Шоир Октябрнинг садоқатли фарзанди эди ва умрининг охиригача шундай бўлиб қолди. Шоир Ленин партиясининг фидойи аскари эди ва сўнгги нафасигача ўз маррасида сабот билан қаттиқ турди. Шоир коммунизмнинг мағрур куйчиси бўлиб, жаҳонга танилди, унинг овози ҳамон қулоқларда, қалбларда янграб турибди.

Ғафур Ғулом янги ҳаётга, савод чиқаришдан бошланган маданий инқилобга халқи билан, меҳнаткаш зиёлилар билан бирга кириб келди. Гарчи у мирзонинг ўғли бўлиб, инқилобдан илгариёқ «эски мактаб»да савод чиқарган бўлса ҳам, ҳарф таниш ва «ҳафтияк»ни ёдлашдан иборат у савод ҳали ибтидоий бир нарса эди. Инқилоб истеъдодли ўспиринни

ЎЛКАМИЗ НОЗ-НЕЪМАТЛАРИ

ДАСТУРХОН КЎРКИ

Серқуёш республикамизнинг боғларида эртаги мевалар, чиллаки узумлар ғарқ пишди. Қўли гул боғбонлар қалб қўри, пешана тери эвазига етиштирилган ҳосилни йиғиштириб олиб шаҳарликлар дастурхонига тортиқ қилишмоқда.

Сурхондарё область Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози боғбонларининг ҳам иши ҳар қачонгидан кўпайган. Боғбонлар боғларда пишиб етилган мева ва узумни пешма-пеш териб олмоқдалар. Мева териш ва узум узишда Зайнаб Баратова, Ҳосият Боқиева ва опа-сингил Мамагул, Гулсара Чориевалар ҳамкасбларига ибрат бўлишмоқда. Улар кунлик нормаларини 1,5—2 ҳисса қилиб бажаришяпти.

Хўжалик соҳибкор-боғбонлари бу йил эл дастурхонига 108 тонна ҳўл мева ва 94 тонна узум етказиб бериш мажбуриятини олишган. Бу пландагидан анча кўпдир. Суратда: узум узишда пешқадамлик қилаётган З. Баратова ва Ҳ. Боқиеваларни кўриб турибсиз.

И. Хўжаев фотоси (ЎзТАГ).

Катта хирмон ишқида

Янгиқўрғон районидаги Ульянов номли колхоз меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорларига жавобан бу йил 740 гектар ернинг ҳар гектаридан 52 центнердан ҳосил олиб, 3800 тонналик «оқ олтин» хирмонини яратиш ҳамда кўплаб дон, гўшт, сут етиштириш учун курашмоқдалар. Бутун эътибор пахта ва бошқа экинларни агротехника қоидалари асосида парваришлаб, мўл-кўл ва эртанги ҳосил етиштиришга, чорва моҳсулдорлигини оширишга қаратиляпти.

Ҳозиргача ғўза қатор ораларига 5 марта ишлов берилди, 3 марта озиқлантирилди. Суғориш уюшқоқлик билан олиб бориляпти. 740 гектар майдондаги ғўза бир текис гуллади. Ҳар туп ғўзада 4—5 тадан, айримларида 6 тадан кўсак бор.

Шу кеча-кундузда азамат пахтакорлар культивацияни кенг ва чуқур қилиб ўтказиб, ҳосилга ҳосил қўшмоқдалар. Шарифбой Соибоев, Мамажон Мадиёров, Ботир Расулов, Асқарали Мирзажонов каби механизаторлар далаларда жонбозлик кўрсатишяпти. 24 та культиваторнинг беқусон ишлаб туришини таъминлашда механик Абдуқаҳҳор Зиёвиддинов, Мирдада Султоновнинг хизмати катта бўляпти.

Культивация билан бирга ғўза меъёрида озиқлантирилмоқда. Маҳаллий ўғит жамғариш учун Маҳмуджон Мамажонов бошчилигида алоҳида звено тузилган. Бу ишга 2 та ағдарма машина, 4 та прицепли трактор жалб этилган. Шу кунгача далаларга 16 минг тоннадан кўпроқ гўнг ташиб чиқарилди.

Яқинда колхоз активлари, мутахассислар барча пахта майдонларини бирма-бир кўздан кечириб, ғўзанинг ҳолатини аниқладилар. Маълум бўлишича, карта четлари, дарахтлар, сим ёғочларнинг тагларида ҳаммаси бўлиб 150 гектарга яқин ердаги ғўзанинг ривожи паст экан. Бундай ғўзага қўшимча бир марта ишлов бериш, 1,5—2 норма ўғит билан озиқлантириш, суғоришни ҳар тарафлама яхшилашга қарор қилинди. Ҳозир бу иш ҳам муваффақиятли амалга ошириляпти.

Ш. НИШОНОВ,
Наманган области.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

ИДЕОЛОГИЯ ИШИНИНГ ЛЕНИНЧА УСЛУБИ

БРАТИСЛАВА, 13 июль. (ТАСС). Словакия Компартияси Марказий Комитетининг «Правда» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневнинг «КПСС идеология ишининг актуал масалалари» китобини словак тилида нашр этди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг китобга киритилган докладлари, нутқлари, мақолалари ва табрикномалари КПСС идеология ишининг туб масалалари мазмунини чуқур тушунтириб беради, партиянинг меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида кўп қиррали фаолияти тўғрисида тасаввур ҳосил қилади.

Атоқли сиёсий ва давлат арбоби Л. И. Брежневнинг тўпламга киритилган асарлари КПСС тажрибасининг хазинасидир, партия совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялашга биринчи даражали аҳамият бериб келмоқда, деди Словакия Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Л. Пезлар.

Тўпламда эълон қилинган асарларда етук социализм шароитидаги идеология ишининг мазмуни, асосий йўналишлари, форма ва методлари очиб берилган, Ленин партияси ғоявий-назарий фаолиятининг вазифалари белгиланган. Л. И. Брежнев китоби коммунистларнинг беназир ғоявий қуролидир. Бу китоб идеология жабҳаси ходимлари алоҳида аҳамиятига эгадир. Партия идеология ишини кундалик практика проблемалари билан узвий равишда боғлаб олиб бориш ғояси китобнинг бутун мазмунига сингдириб юборилган.

Биз, деди Л. Пезлар, муаллифнинг марксизм-ленинизм хазинасига шахсан қўшган ҳиссаси билан танишиш, унинг муҳим назарий қоидалари ва амалий хулосалари билан танишиш имконига эга бўлдик, бу қоида ва хулосалар идеология ишига комплекс ёндашишни амалга оширишда, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбиянинг узвий бирлигини таъминлашда ёрдам беради.

ЧКПнинг 60 йиллик тарихи шундан далолат берадики, партия КПСС тажрибасидан ижодий фойдаланган пайтларда муваффақиятларга эришган ва ғалаба қозонган. Чехословак коммунистларининг бутун куч-ғайрати ЧКП XVI съезди қарорларини изчиллик билан амалга оширишга, ривожланган социалистик жамият қуришни давом эттиришга ва ижтимоий ишлаб чиқаришнинг юксак самарадорлиги ҳамда бутун меҳнатнинг сифати йўлида жиддий бурилишга эришишга қаратилган ҳозирги даврда ҳам шу фикр тўла-тўкис тасдиқланмоқда.

Биз мана шу туб вазифаларни қардош социалистик мамлакатлар билан, аввало Совет Иттифоқи билан ҳал этаяпмиз. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг китоби биз учун ишончли компасдир. У идеология жабҳаси ходимларигагина эмас, шу билан бирга жамиятимиз олдида турган муҳим вазифаларни бажаришда қатнашаётган барча партия, давлат ва хўжалик ходимларига ҳам бебаҳо ёрдам беради, деб таъкидлади пировардида Л. Пезлар.

ИШ ҚИДИРИБ

Бу йил турк гражданларидан сал кам 200 минг киши иш қидириб чет элларга жўнаб кетди. Йил охирига бориб, уларнинг сони икки баравар кўпаяди, деб хабар қилади маҳаллий матбуот.

Иқтисодий кризисни бошдан кечираётган Ғарб мамлакатлари хорижий ишчи кучлари олдида эшикни ёпиб қўйганларидан кейин Туркиядаги «ортиқча кишилар» араблар Шарқига, асосан Саудия Арабистони ва Ливияга йўл олдилар. Ҳозирги вақтда Туркияда уч миллиондан кўпроқ ишсиз бор. Иш билан таъминлаш проблемаси мамлакатнинг ғоят кескин социал-иқтисодий проблемаларидан бири бўлиб қолмоқда.

(ТАСС).

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ЮГОСЛАВИЯ:

ЯНГИ ЭНЕРГЕТИКА ИНШООТИ

Югославияда тоғ этагидаги Требишница дарёсида тўрт электростанциядан иборат каскад қурилиши ниҳоясига етказилди. Бу электростанциялар биргаликда кемасозлик корхоналари, цемент заводлари ва Сплит саноат районидаги бошқа корхоналар учун 2,5 миллиард киловатт-соат арзон электр энергия беради.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ:

ШАХТЕРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Чехословакия шахтёрлари йилнинг биринчи ярмини муваффақиятли тугаллаб, халқ хўжалигига пландан ташқари 600 минг тоннага яқин кўмир етказиб бердилар. Дастлабки олти ой мобайнида қўлга киритилган муваффақиятлар умуман шу йилдаги масъулиятли вазифаларни бажариш учун яхши негиз бўлиб қолди. Кўмир қазиб чиқарувчи саноат ана шу вазифаларга мувофиқ, халқ хўжалигига 123 миллион тоннадан ортиқ ёқилғи бериши керак.

КУБА:

ҒОЛИБЛАР РАПОРТИ

Социалистик Куба меҳнаткашлари 26 июлда нишонланадиган миллий қўзғолон куни шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятлар бажарилганлиги тўғрисида рапорт бермоқдалар. Карденас шаҳридаги темир йўл ускуналари ишлаб чиқарувчи завод ишчилари меҳнатда муҳим ғалабани қўлга киритдилар. Бу корхона планлаштирилган ишлаб чиқариш қувватига муддатидан бир ой илгари эришди. Саньтяго-де-Куба вилоятидаги энг йирик сутчилик комбинатининг коллективи йилнинг биринчи ярми планини ошириб бажариб, мамлакатга қўшимча равишда қарийб 13,5 миллион песолик маҳсулот берди. (ТАСС).

ҚАТТИҚ ҚОРАЛАНДИ

БАЙРУТ, 14 июль. (ТАСС). Байрутда чиқадиган «Ан-Нидо» газетаси Африкада ва араблар дунёсида жандармчилик ролини олган Садат режимини кескин қоралайди.

Қоҳиранинг Ливия жамаҳириясига қарши таҳдидлари ва ҳарбий тайёргарликлари, Чаддаги бузғунчи реакционерларни қўллаб-қувватлаши Миср маъмурларининг шу йўлдаги кейинги қилмишларидир, деб уқтиради газета. Миср президентининг мана шу ва шунга ўхшаш қадамлари, дейилади сўнгра, унга режим Исроил билан тузган таслимчилик битимларини амалга оширишдан Миср халқининг эътиборини чалғитиш, араблар сафларининг бирлигига ҳамда уларнинг Исроил агрессияси ва Америка империализмига қарши олиб бораётган курашига путур етказиш учун керак бўлиб қолди.

Газета қайд этадики, Садат мана шу фалокатли йўлга ўтиб, мамлакатни Американинг ҳарбий базасига айлантирди, ҳар хил сотқин ва ёлланган агентларни тайёрлаш учун Мисрнинг эшикларини очиб қўйди, шундай қилиб у Мисрни тараққийпарвар Африка ва араб мамлакатларига қарши террорчилик ҳаракатларини амалга ошириш учун плацдармга айлантирди. Шу билан бирга Садат режими кейинги вақтларда Африкадаги турли диктаторлик режимларидан янги агрессив ҳарбий блок тузишга уринмоқда.

ФРАНЦИЯ ЎЗГАРИШЛАРНИ КУТМОҚДА

Ўтган бир неча ой қизғин сиёсий кураш пайтлари бўлиб французларнинг хотирасида узоқ сақланиб қолади. Французлар бор-йўғи саккиз ҳафта ичида тўрт марта сайлов қутилари ёнига келдилар — президент сайловининг икки даврасидан кейин Миллат мажлисига навбатдан ташқари сайловнинг икки даврасн ўтказилди. Ҳозир сайловолди плакатларнинг баъзи жойлардаги уйларнинг деворларида қолган парчалари ва депутатликка номзодларнинг портретларигина бутун мамлакатда авж олиб кетган сиёсий курашни эслатиб турибди, холос. Сайловчилар ўз ҳукмини чиқарди: социалистик партия раҳбари Ф. Миттеран давлат бошлиғи бўлди, парламент қуйи палатасида эса сўл партиялар овозларнинг мутлақ кўпчилигини олди.

Обзорчилар сайловларнинг натижаларини таҳлил қилиб, биринчи навбатда Франциянинг буржуа партиялари қақшатқич мағлубиятга учраганини қайд этмоқдалар. Буржуа партиялари узоқ йиллар мобайнида мамлакатни бошқаришнинг ҳамма даражаларида устун мавқени эгаллаб келишган эди. Бу партиялар республика президенти лавозимидан маҳрум бўлганларидан кейин Миллат мажлисида илгари ўзларига тегишли бўлган 288 депутатлик мандатининг 134 тасини йўқотдилар. Шундай қилиб, собиқ оппозиция давлат ҳокимияти системасидаги иккита энг муҳим позицияни курашиб қўлга киритишга муваффақ бўлди, бу эса унинг кўпчиликдан иборат сўл кучлар танлаб олган сиёсий йўлни амалда ҳеч бир халақитсиз ўтказиш имконини беради. Франция матбуотининг таъкидлашича, сайлов якунлари аҳолининг кенг табақалари аввалги ҳукуматлар мамлакат бошдан кечираётган сурункали иқтисодий кризисдан қутилишнинг иложини топа олмаганлигидан ғоят норози эканлигини ифода этди. Иқтисодий кризиснинг оқибатлари французларнинг турмушида тобора кўпроқ сезила бошлаган эди.

Ҳозир Франция ўзгаришлар бўлишини кутиб яшамоқда, десак муболаға бўлмайди. Шундай ўзгаришлар ҳам ҳозирдаёқ амалга оширила бошлади. Мамлакатдаги энг йирик икки сўл партия — социалистик ва коммунистик партиялар ўртасида эришилган битим асосида социалист Пьер Моруа бошчилик қилаётган янги ҳукумат составига кейинги 34 йил мобайнида биринчи марта тўрт коммунист-министр аъзо бўлиб кирди. Ҳукумат муфассал ва конкрет ҳаракат программаси узил-кесил ишлаб чиқилишини кутиб турмай, ҳозирдаёқ меҳнаткашларнинг аҳволини яхшилашга қаратилган дастлабки қадамларни қўйди — минимал иш ҳақи, пенсиялар ва баъзи нафақалар оширилди. Ҳукумат яқин вақт ичида касаба союзлари билан корхона эгалари ўртасида иш ҳафтасини қисқартириш ва ҳақ тўланадиган отпускалар муддатини ошириш тўғрисида битим тузилишига эришиш ниятида эканлигини ҳам билдирди.

Шу билан бирга бу ерда янги кабинетга унинг ўтмишдошидан оғир мерос қолганлиги қайд этилмоқда. Кескин кризис мамлакат экономикасининг негизларини ҳамон емирмоқда. Ишсизлик тўхтовсиз ортиб бормоқда. Сўнгги маълумотларга кўра, мамлакатда 1 миллион 700 мингдан кўпроқ «ортиқча кишилар» бор. Пулнинг қадри жуда ҳам тушиб кетганлиги ва нарх-наво тез ўсиб бораётганлиги жиддий муаммо бўлиб қолмоқда. Вашингтон Ғарбдаги бошқа мамлакатларнинг зарарига учёт ставкаларини ошириш сиёсатини ўтказаётганлиги экономикадаги аҳволни ёмонлаштирмоқда. Ана шу сиёсат натижасида кейинги тўрт ой мобайнида Франция ўз валюта резервларининг 10 миллиард доллардан кўпроқ миқдоридан маҳрум бўлди, ана шу долларлар АҚШ банкларига ўтиб кетди. Франкнинг қадр-қиммати ўзгариб турганлиги, шунингдек Париж биржасидаги вазият ташвиш туғдирмоқда. Париж биржасидаги чайқовчилик натижасида француз компаниялари акцияларининг қиймати жуда пасайиб кетди. Мана шуларнинг ҳаммаси янги ҳукуматнинг зўр ғайрат билан ҳаракат қилишини тақозо этади.

Обзорчиларнинг фикрича, министрлар кабинети ўз олдида турган вазифалар жуда ҳам мураккаб бўлишига қарамай, муҳим устунликларга — Миллат мажлисидаги мутлақ кўпчиликнинг ишончли мададига, шунингдек сайловчилар билдирган жуда катта ишончга эга. Бу жумладан, дастлабки даврларда социал программаларни пул билан таъминлаш учун зарур бўлган маблағларни олиш мақсадида унча манзур бўлмайдиган баъзи бир чораларни кўриш имконини беради. Чунончи, суюқ ёнилғи нархининг анча оширилганлиги П. Моруа кабинети амалга оширган дастлабки ишларнинг бири бўлди.

11 та йирик саноат компаниясини, шунингдек хусусий банкларни давлат ихтиёрига олиш мўлжалланаётганлиги ҳам қўшимча ресурсларни ажратиб олиш имконини беради. Миллат мажлиси тасдиқлаши керак бўлган бу лойиҳа алоҳида қизиқиш туғдирмоқда, ваҳолонки, таклиф этилаётган бошқа ислоҳотлар каби ана шу лойиҳа ҳам Францияда амалдаги капиталистик социал-сиёсий система доирасида бажарилади.

Бошланган ислоҳотларни Франция аҳолисининг талайгина қисми мамнуният билан кутиб олди, ҳолбуки, чет элларда бу ўзгартишларга нисбатан турлича муносабатда бўлинди. Америка маъмурияти Франция ҳукуматининг составига коммунист-министрлар киритилганлигига ўзига хос андишасизлик билан кескин қарши чиқди. Америка маъмурияти буни Европа қитъасида «қизиллар таҳдиди» ўсиб бораётганлигининг нишонаси деб билди. Суверен давлатнинг ишларига ошкора аралашув йўлидаги бундай уриниш Францияда чуқур ғазаб қўзғатди.

Халқаро вазият жуда кескинлашган, империалистик доиралар инсониятга қуролланиш пойгасининг янги даврасини тиқиштириш, тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш ишида кейинги йилларда эришилган силжишни шубҳа остига қўйиш йўлидаги уринишлари кучайиб кетган мураккаб бир даврда Парижда раҳбарлар ўзгарди. Француз демократик жамоатчилиги Франция уруш хавфининг олдини олиш йўлларини қидириб топишда муҳим роль ўйнаши мумкин ва лозим деб ҳисоблайди. Франциянинг янги раҳбарлари мустақил сиёсат ўтказишга азму қарор берганликларини бир неча марта айтдилар, мухолифликка йўл қўймаслик, халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ишончни мустаҳкамлашга ёрдам бериш мақсадида энг муҳим халқаро проблемалар юзасидан мулоқот ва музокаралар ўтказилиши керак деган фикрни билдирдилар.

Вазият кескинлашган ҳозирги пайтда Франция билан СССР ўртасидаги муносабатлар алоҳида аҳамият касб этади, Франция ва СССР вазиятни соғломлаштириш учун биргаликда кўпгина ишни қила оладилар. Франция президенти Ф. Миттеран СССРга қарши нацистлар агрессияси бошланганлигининг 40 йиллиги муносабати билан Л. И. Брежневга йўллаган телеграммасида совет ва француз халқлари кўп қурбонлар эвазига қаттиқ курашиб, қўлга киритган тинчликни сақлаб қола оладилар, деб қатъий ишонч билдирди. Л. И. Брежнев жавоб мактубида мамлакатларимиз, иккинчи жаҳон урушида елкама-елка туриб жанг қилган совет ва француз халқлари мавжуд уруш хавфининг олдини олишга ва тинчликни сақлаб қолишга биргаликдаги куч-ғайратлар билан муҳим ҳисса қўша оладилар, деган комил ишончга тўла-тўкис қўшилажагини таъкидлади. «Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги ҳамкорлик Европада ва бутун дунёда тинчлик ҳамда хавфсизликни таъминлаш ишида ўзининг эзгу ролини ўйнаши муҳимдир», — деб уқтирилади мактубда.

В. ШАШКОВ,
(ТАСС).

ўз суръатлари қаноатига миндириб, елдиримдай тез олиб кетди. Тошкентда очилган биринчи совет мактабида ўқиш билан бирга у ўзи муаллимлик қилди. Етим болалар уйида мудирлик ва тарбиячилик, саводсизликни тугатиш курсларида муаллимлик ва газеталарга мухбирлик... Шеър, ҳикоя ёзишни машқ қилди, илк асарлари босилиб чиқди-да, ёш қаламкаш шу катта жабҳага — пролетариат маданияти фронтига кераклигини идрок этиб, ижодга узил-кесил берилди.

У кўп ўқиди. Инқилобий даврнинг илмга чанқоқлигини биринчи совет зиёлилари қаторида Ғафур Ғуломда ҳам яққол кўриш мумкин эди. Унинг қанақа китоблар ўқиганини ва нақадар кўп ўқиганини энди кўз олдимизга келтирсак, ҳайрат бармоғини тишлашдан бошқа иложимиз қолмайди: рус адабиётидан Пушкин, Лермонтов, Тургенев, Толстой, Чернишевский, Салтиков-Шчедрин, Чехов, Горький, Маяковский, Демьян Бедний, Шолохов, Фурманов ва яна ўнлаб мўътабар номлар...

Ҳикоя айтишида, латифахонлик ва лутфхонликда ёзувчиларимиз орасида Ғафур Ғулом билан баҳслаша оладиган сухандонни билмаймиз. «Минг бир кеча», «Шоҳнома» ва «Декамерон», Мулла Нафас ва Мулла Насриддингача, Шекспир комедияларидан Юсуф қизиққача жаҳон ҳажв ва кулгуси хазинаси дурдоналарини Ғафур ака бир-бир санаб, баҳолаб чиққан, замондошларига кўрсатиб бера олган десак муболаға бўлмайди.

Айниқса, Навоий ва Бедил Ғафур Ғуломнинг ҳар тонг, ҳар кун, умр бўйи ҳамнафаслари, улфатлари бўлдилар, у ўз шеърининг вазни ва жилосини шу устозлари истеъдодига, маҳоратига ҳар доим ўлчаб келди ва янги новаторлик совет шеърияти ҳам ўша классик ғазалиёт ва достончилик даражасида буюк бўлиши мумкинлиги ва зарурлигини амалда исбот қилди.

Бизнинг инқилобимиз, совет тузумимиз, озодлик ва бахт-саодатимиз синфий курашлар оловида туғилиб, чиниқиб, қарор топганидек, ленинча партиявий адабиёт бўлган совет адабиётимиз ҳам қатъий синфий жанглар оловида, собиқ ҳоким синф мафкурачиларига, буржуа миллатчиларига қарши қаттиқ жанглар оловида тобланиб, машаққатли йўлларни мардона босиб ўтиб, ўсди, улғайди, камол топди. Окопларда туғилган, жангларда йўргакланган, меҳнат ва курашда пишган совет адабиёти ва санъатининг қалдирғочи азиз ва муҳтарам устозимиз Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ва унинг содиқ сафдоши Садриддин Айнийдир. Синфий душманлар Ҳамзани ваҳшийларча ўлдирган йили унинг энг севимли дўстларидан бири Ғафур Ғулом шоир ва адиб сифатида халққа танилган эди. Унинг қаторида Ойбек, Ҳамид Олимжон, Уйғун, Комил Яшин, Ғайратий ва яна бир қанча талантли ёшлар бор эдилар. Энди биз буларни ўзбек совет адабиётининг «қудратли тўда»си — адабиётимиз асосчилари деб фахрланиб улуғлаймиз!

Улуғ айёмда партия ва ҳукуматимиз Ғафур Ғуломга берган энг олий мукофот — Ленин мукофотини ана шуларга ва гуллаб-яшнаган бутун адабиётимизга берилган мукофот деб тушунамиз.

Оташнафас шоир, баркамол адиб Ғафур Ғулом халқимиз учун жуда кўп етук, нодир асарлар ижод қилди. Унинг элликдан ортиқ шеърий, насрий китоблари сира эскирмайдиган, ҳамиша ўқиладиган, авлодлар тарбиясида янги, ўткир қурол вазифасини бажарадиган маънавий шеърий бойлигимиз бўлиб қолди. «Кўкан», «Ёдгор», «Шум бола», «Икки васиқа», «Сен етим эмассан», «Соғиниш», «Вақт», «Куз келди», «Улуғ рус халқига», «Қозоқ элининг тўйи», «Партияга минг раҳмат»... Булар ҳамда шоир қаламига мансуб бўлган ўнлаб, юзлаб асарларнинг ҳар бири адабиётимизда воқеа бўлди. Ғафур Ғуломнинг Саъдий, Шекспир, Лопе де Вега, Бомарше, Пушкин, Лермонтов, Маяковский ва яна ўнлаб классиклар ва замондошларидан қилган таржималари шеърий таржима санъатимизга, маданиятимизга улкан ҳисса бўлиб қўшилди.

Ғафур Ғуломнинг ленинча интернационаллик руҳи билан суғорилган буюк халқчил ижоди уни мамлакатимиздаги ва жаҳондаги машҳур ижодкорлар қаторига кўтарди. Совет Шарқининг бу мўътабар куйчисини, Пабло Неруда ва Эми Сяо, Нозим Ҳикмат ва Ондра Лисагорский, Белла Илеш ва Файз Аҳмад Файз, Иқбол ва Прем Чанд, Александр Фадеев ва Николай Тихонов, Самад Вурғун ва Мухтор Авезов, Микола Бажан ва Константин Симонов, Берди Кербобоев ва Мирзо Турсунзода буюк интернационал адабиёт яратишда ўз тенгдошлари ва дўстлари деб билдилар, ҳурмат қилдилар.

Ғафур Ғулом — мактаб яратган устоз шоир. Шеъриятимизнинг бир неча авлоди шу мактабда таълим олди, ғафурона шеър ёзиш санъатини ўрганди ва янги авлодлар ҳамон шу мактабдан дарс олмоқдалар. Ғафурона шеър ёзиш — даврни мағрур куйлаш, Ватанни фахрланиб улуғлаш, Ленин ишига, Коммунистик партия хизматига сидқидил вафодорликни, коммунизмга садоқатни чин юракдан тараннум этиш демакдир.

III.

Бу тонг устозни яна эсладим. Тераклар учига нур индими, ўрик шохларида қушлар чуғурладими, анҳордан енгил шабада эсиб гуллар атрини ёйдими — мен ота шоирни эслайман. Унинг сиймоси менга на оқшом, на туни, йўқ! — фақат тонгни эслатади. У ҳар кун саҳар паллада, ғира-шира тонгда боғ кезар экан, чимирилган қошлари нур йилт этиши билан ёзилар, йирик қуралай кўзлари чақнар, фикр-ўйида узоқ яшаган мавзуи бирдан етилар, хоҳ кунга қараган ёруғ хонасида бўлсин, хоҳ гулзор бўйидаги чорпояда бўлсин таниш равон дастхати билан тез-тез ёза бошлар эди...

Устоз Навоий каби Ғафур Ғулом ҳам ҳар тонг ҳаммадан аввал туриб ишларди. Тонг латофати, табиат тароватидан олган лаззатини худди шондай азиз билувчи шоир ёлғиз қолса тоқатсизланар, дилига яқин кишиларни албатта қидириб топар, гўзаллик кайфини бирга сурар, янги шеърини албатта ўқиб бериши шарт, бусиз кўнгли тўлиши амримаҳол эди! Шу сабабдан ҳам у ҳар тонг Шайхзоданими, Воҳид Зоҳидовними, Шукруллонимн, албатта, излаб топар, янги шеърий кашфиётидан дўстлари, шогирдларини баҳраманд қилмаса ороми бузилар эди.

Ғафур Ғулом билан биринчи марта 1934 йилда учрашдим. Унинг жияни Ҳамидулла (кейинчалик машҳур врач) мени Хадрадаги уйига таклиф қилди. «Турксиб йўлларида» достони билан донг чиқарган, «Икки васиқа» шеърини ўша кунларда газетада эълон қилган «кўз ойнакли» шоир ўша ерда экан. Жияни унга менинг шеър машқ қилишимни айтиши билан, Ғафур ака қўлимдан маҳкам ушлаб: «Ўқи!» деб қолса бўладими! Қизардим, оқардим, кўкардим,ноилож қолиб; «Бизнинг лагерь» деган шеъримни ўқиб бердим. Ғафур ака елкамга қоқиб; «Боқса, одам бўласан!» деди.

Шу-шу бўлди-ю, Ғафур аканинг «қўлига тушдим». У газета, журналларда босила бошлаган шеърларимни ўқиб турар, маъқул бўлса, мени қидириб топиб мамнунлигини айтар, маслаҳатлар берар, агар маъқул бўлмаса... қошларини чимириб, қовоғини солганини кўриб ич-ичимдан зил кетар эдим.

Биз ҳар гал устоз билан кўришганда кунимизни шеърдан бошлар, шеър билан тугатар эдик. Устоз «Кузатиш», «Соғиниш», «Мен яҳудий», «Сен етим эмассан», «Вақт» каби шоҳ асарларини ёзганда, «Отелло»ни таржима қилганда мен унинг қаршисида ўтириб, илҳомини, нафасини, ҳис-ҳаяжонларини сезиб турганман.

Замон шоири деганда мен Ғафур ака каби ақли баркамол, қалби олов, зеҳни чийров, кўзи ўткир, ҳозиржавоб ижодкорларни тушунаман. Қирқ беш йил давомида ҳар кун, ҳар соат давр юрагининг зарбини муттасил тинглаш ва тўғри англаш, ўз халқидан бир нафас ҳам ажралмаслик, дил торини эл созига созлаш, бир ишчи ва бир деҳқондай тинимсиз меҳнат қилиш, фақат олдинги жабҳада бўлиш, ҳаёт йўсинини фақат партия қарорлари билан доноларча ўлчаш, келажакни тийран кўра билиш учун шоир аввало халқ фарзанди, партия аскари, ҳалол қаламнинг фидойиси, заҳматкаши бўлиши зарур. Ғафур Ғулом шундай буюк инсон ва буюк шоир эди.

Дарҳақиқат. Ғафур ака китобларини бир варақланг-а! Кейинги ярим аср давомида халқимиз ҳаётида содир бўлган муҳим воқеаларнинг бирортаси унинг эътиборидан четда қолганми! Октябрь революцияси ва Гражданлар уруши, Ер ислоҳоти ва хотин-қизлар озодлиги, қулоқларни синф сифатида тугатиш ва беш йилликлар, коллективлаштириш ва Улуғ Ватан уруши, Ғалаба ва коммунистик қурилиш — ана шу оламшумул-тарихий воқеалар Ғафур ака шеъриятида такрорланмас ёрқин, ўлмас ифодасини топди.

Устоз Ғафур Ғулом умрининг ҳар лаҳзасини юксак қадрлаб, халқига садоқат билан хизмат қилди ва қудратли қўл билан даврига, халқига, шеъриятга буюк ҳайкал тиклаб кетди.

Ғафур ака даврининг улуғ шоир, адиб, олимлари билан мулоқотда бўлди, бинобарин, ҳам улардан ўрганди, ҳам уларга ўргатди. Ичимиздаги баъзи мутолааси чалароқ шоирлар Ғафур аканинг яқинига кела олмаган эканлар, бунга ажабланмаслик керак. Билимда, суҳбатда Ғафур акага тенг келолмаганга яраша, ақалли унинг шеърига, сўзига, нақлига, латифасига қулоқ сола билиш керак бўларди!

Мен ҳам ҳар тонг устозимни эслайман. Унинг ўйқарашларини дилим кўзи билан кўраман, гўё у бошимдаги фикримни, юрагимдаги ҳис-туйғуларимни билиб, сезиб тургандай, гоҳ бош чайқаб рад этади, гоҳ қош қимирлатиб маъқуллайди. Мадад оламан мен ундан ҳар тонг қалам тебратганда...

Ота-боболар удуми: устозга ҳурмат туйғуси кўкрагимни тоғдай кўтаради.

КЕСКИНЛИК САҚЛАНМОҚДА

Эроннинг кўпгина шаҳарларидаги вазият кескин бўлиб турибди. Кейинги тўрт кун ичида камида 5 та катта ёнғин бўлди.

Ҳукуматнинг баъзи бир биноларига ва «ислом революцияси посбонлари» корпуси турган жойларга гранаталар ташланди. Исфаҳон, Машҳад, Урмия, Масжиди-Сулаймондан олинган хабарларда портлаш ва ёнғинлар чиққанлиги маълум қилинади. Дон омборларига ўт қуйилганлиги тўғрисида Табриз ва Машҳаддан хабарлар олинди. Полиция кўплаб кишини ҳибсга олди. Теҳрон радиосининг хабар қилишича, қамоққа олинганлар орасида собиқ президент Банисадрнинг энг яқин маслаҳатчилари, шу жумладан унинг укаси — мамлакатнинг собиқ бош прокурори бор. Кейинги тўрт кун ичида ҳукуматга қарши гуруҳларнинг 22 аъзоси отиб ташланганлиги эълон қилинди.

МАЛАЙЛАР ЖИНОЯТИ

Империализм, Пекин гегемонизми ва реакция малайлари Афғонистоннинг миллий ҳамда ватанпарвар кучларига қарши яна бир жиноят қилдилар.

Мамлакатнинг таниқли жамоат арбобларидан бири, мустамлакачилик ва империализмга қарши, ўз халқининг бахт-саодати учун курашчи Фатх Муҳаммад Фарқемишр кечки номоз вақтида хоинларча ўлдирилди. У бутун ҳаётини ўз Ватанининг мустақиллиги ва озодлиги учун курашга бағишлади. Миллий ватан фронти тузилишининг актив тарафдори бўлиб унинг раҳбар органлари составига кирди. Бахтар агентлигининг уқтириб ўтишича, бу террорчилик ҳаракати афғон жамоатчилигининг қаҳр-ғазабини қўзғатди. Уларнинг бу қилмиши Америка империализми малайларининг қўпорувчилик ҳаракати миллатга, революцияга қарши қаратилганлигини яна бир марта тасдиқлайди.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

БРЮССЕЛЬ. Бу ерда Европа иқтисодий ҳамжамияти министрлар кенгашининг ташқи ишлар министрлари иштирокида сессияси очилди. Сессия қатнашчилари, жумладан, Ғарбдаги энг катта саноат мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқларининг 20—21 июлда Оттавада бўладиган музокараларида умумий позицияни ишлаб чиқишга ҳаракат қиладилар. Шу муносабат билан улар Европа иқтисодий ҳамжамияти, Япония ва АҚШ ўртасидаги муносабатларни муҳокама қиладилар.

НЬЮ-ЙОРК. Ирқчи Жанубий Африка Республикаси ҳарбийлари Анголага қарши янги иғвогарлик қилдилар. Ассошиэйтед пресс агентлиги Виндхукдан хабар беришича, Намибия территориал қўшинларига қўмондонлик қилувчи генерал Ч. Ллойд Жанубий Африка армиясининг жуда катта қўшинлари Ангола территориясининг жуда ичкарисига бостириб кирганлигини эълон қилди. Бунинг натижасида Ангола аҳолиси ўртасида кўплаб кишилар ўлди.

Иоганнесбургда чиқадиган «Санди таймс» газетасининг маълумотларига кўра, Жанубий Африка Республикаси қўшинлари Анголанинг 150 километр ичкарисига кирган.

(ТАСС, 14 июль).

РОССИЯ ТАШҚИ СИЁСАТИНИНГ ҲУЖЖАТЛАРИ

СССР Ташқи ишлар министрлиги ҳузуридаги дипломатик ҳужжатларни нашр этиш комиссияси «Россиянинг XIX ва XX аср бошларидаги ташқи сиёсати» (1823—1824 йиллар) фундаментал асарлар XIII томи (иккинчи сериянинг V томи)ни чоп этмоқда.

Томга киритилган материаллар Россия ва бошқа кўпгина давлатлар ташқи сиёсатини янада яққолроқ кўрсатиб беради. Улар Россия билан Австриянинг Ғарбий Европадаги революцион ҳаракатга қарши олиб борган кураш замирида тобора яқинлашиб борганлигини акс эттиради. Томда Россия, Австрия ва Пруссиянинг герман давлатларида студентларнинг революцион чиқишларига ва либерал ғояларнинг ёйилишига қарши қабул қилинган чораларни қўллаб-қувватлашганлиги ҳақидаги материаллар бор.

Шарқ танглигига бағишланган материаллар каттагина ўринни эгаллайди. Уларда Россия ва бошқа давлатларнинг Усмон империяси билан муносабатлари, Россиянинг Портнинг грекларга қарши репрессиялар сиёсатига қарама-қаршилиги, Россиянинг турк қўшинлари Дунай князликларидан олиб чиқиб кетилиши ҳақидаги қатъият билан қўйган талаблари кўрсатилган. Томда Россиянинг Эрон билан савдо-сотиқ ва 1813 йилдаги Гулистон тинчлик шартномасининг территориал қарорларининг бажарилиши билан боғлиқ бўлган сиёсий муносабатлари ҳақидаги материаллар ҳам бор.

Ўрта ва Катта қозоқ жузларининг Россия составига ихтиёрий қўшилиш жараёнининг ривожланиши, Россиянинг Бухоро ва Хива хонликлари билан савдо-сотиқ — сиёсий алоқалари ҳақидаги материаллар эътиборни ўзига жалб этади.

—Томдаги қарийб барча материаллар биринчи марта эълон қилинмоқда. Аввал нашр этилган энг муҳим ҳужжатларга манбалар кўрсатилган аннотация берилади. Том батафсил шарҳлар, тематик асар номлари ва географик кўрсаткичлар билан, шунингдек, асосий нашрлар рўйхати билан таъминланган. Бу нашрлар 1823—1824 йиллардаги рус ташқи сиёсатининг ҳужжатларини ўзи ичига олади.

XIII том, шунингдек иккинчи сериядаги кейинги томлар учун дастлабки буюртмалар китоб магазинларида ва «Академкнига» магазинларида расмийлаштирилиши мумкин.

ФАН ЯНГИЛИКЛАРИ

БУҒДОЙ ДЕГАНЛАРИ ШУНДАЙ БЎЛСА

Нови-Сад шаҳри университетининг селекционерлари ажойиб буғдой навини яратишга муваффақ бўлдилар. Югославиялик олимларнинг кўп йиллик илмий изланишлари маҳсули бўлган бу буғдой нави гектаридан 150 центнердан дон беради. Унинг яна бир афзаллик томони шундаки, янги буғдойдан нуқул олий нав ун олинади.

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ОПЕРА ВА БАЛЕТ ТЕАТРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

ҚАРДОШЛАР ГУРУНГИ

Ватанимиз пойтахти Москвада меҳмон бўлиб турган А. Навоий номидаги ўзбек давлат академик Катта опера ва балет театри коллективи спектакллардан бўш вақтларда пойтахтлик ҳамкасблари билан яқиндан учрашиб, ўзаро ижодий алоқа ва ҳамкорликлар ҳақида, намойиш этилаётган асарлар тўғрисида суҳбатлашмоқдалар, келажак режаларини ўртоқлашишяпти. Бундай ижодий гурунглар, айниқса, ёш, келажаги янада порлоқ санъаткорлар ўртасида қизғин. Республикамиз вакиллари айни вақтда москвалик ҳамкасбларининг ижрочилигини кузатмоқдалар. Ўз ижоди билан миллионлаб мухлисларини хурсанд этган, этаётган машҳур опера солистлари ва балет артистларининг ижрочилиги уларга кўп нарсалар тўғрисида сўзлаб бераётир. Сиз суратда кўраётган артистлар навбатдаги спектаклдан чиқишган. Шу боис уларнинг юзларида табассум, таассуротларини хурсандчилик билан ўртоқлашиб келишяпти.

Суратда: (чапдан ўнгга) балет солисткаси Н. Ўрозова, опера солисти В. Паладийчук, Т. Ефимова, дирижёр А. Серебрянник, опера солистлари Т. Жукова ва Т. Ҳасанов.

ТАСС—ЎзТАГ телефотоси.

Абитуриент—81

МАДАНИЯТИМИЗ КАДРЛАРИ

Иттифоқимиздаги кенжа олий ўқув юртларидан бири Тошкент давлат маданият институтида ҳозир бешта факультет бўлиб, улардан учтасида кундузги, иккитасида сиртқи таълим жорий қилинган. 1978 йилда институтнинг Наманган филиали ташкил қилингани катта аҳамиятга эга бўлди.

Институтга қобилиятли ва талантли йигит-қизларни қабул қилиш юқори малакали маданият ходимлари тайёрлашнинг муҳим босқичи ҳисобланади. Бу масалани ижобий ҳал қилиш мақсадида институт ректорати, партия ва жамоат ташкилотлари катта тайёргарлик ишлари олиб бормоқдалар. Бир группа ўқитувчилар республикамизнинг область маданият бошқармаларида, билим юртлари, мактаб ва техникумларда бўлишиб институтимизда ўқишни орзу қилган ёшлар билан қизиқарли суҳбат ўтказдилар. Турли мутахассислик бўйича методик йўл-йўриқлар кўрсатиб қайтдилар.

Институтга кириш ҳақидаги аризаларни қабул қилиш кундузги бўлимда 31 июлгача, сиртқи бўлимда (иккинчи поток) 31 августгача давом этади. Кириш имтиҳонлари кундузги бўлимда 1—20 август, сиртқи бўлимда 1—13 сентябрда ўтказилади. Кутубхонашунослик мутахассислигини танлаганлар рус ва ўзбек тили ва адабиётидан ёзма ҳамда оғзаки, СССР тарихи, чет тилидан оғзаки имтиҳон топширадилар. Бу йилдан бошлаб институтимизда ашула ва рақс коллективларининг раҳбар кадрлари тайёрлаш учун абитуриентлардан аризалар қабул қилинмоқда. Наманган ва Нукус шаҳарларида ҳам қабул комиссияси иш олиб бормоқда.

Ўқув планига мувофиқ институтга жами 1275, шу жумладан кундузги бўлимга 600 нафар студент қабул қилинади. Турли область ва шаҳарлардан келиб ариза топширган ва кириш имтиҳонларидан муваффақиятли ўтган абитуриентлар учун 460 ўрин ажратилган, шулардан Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги коллегияси, республика касаба союзлари Совети ҳамда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети секретариати биргаликда тасдиқлаган йўлланма билан 112 абитуриент ўқишга конкурссиз қабул қилинади.

Шу кунларда қабул комиссиясида иш қизғин. Кутубхона, маданият саройлари ва уйларида ишлашни хоҳловчи йигит-қизлар институтимизга ҳужжат топширмоқдалар.

Т. РАСУЛОВ,
Тошкент давлат маданият институти қабул комиссиясининг масъул котиби, доцент.

ИЧКИЛИК ҲАНГОМАСИ

АЖАБ САВДОЛАР

— Осмонда учиб бораётган қушни нафси илинтиради. Бу ҳикматнинг маъносини чақ, амал қил, йигит!

Кўпни кўрган қариялар Хўжамбердига қайта-қайта ана шундай насиҳатлар қилишган эди. Ўшанда у: «шу ҳам гап бўлибдими?» деб елкасини қисиб қўя қолган эди. Мана энди кабинетида якка-ёлғиз ўтириб, ўз ёғига ўзи қоврилар экан, нафс домига илиниб шарманда бўлганидан пушаймон.

Хўжамберди зирқираб оғриб турган бошини сарак-сарак қилди-да:

— Ҳа, синчалак! Сени синчалак деб ўйловдим-а! Шарманда қилдинг! — деди хонани ларзага келтириб.

Ана шу паллада кимдир эшикни очиб:

— Чой сўрадингизми? — деди.

— Йўқ, тинч қўй!

— Хўп бўлади, чой керак бўлса айтарсиз.

Хўжамбердининг ҳарорати тобора кўтарилиб борарди. Шу пайт унинг кўз ўнгига жилмайибгина турган бир шиша коньяк келди.

— Ичинг, ичақолинг, жон Хўжамберди ака! Теппа-текинман. Пулингиз ўзингиз билан бирга кетади. Гулжамолдан совғаман.

— Гулжамолдан совғаман, дедингми? Ўша Гулжамол менга 10 сўм 12 тийин турадиган коньякни совға қилармиди?! Йўқ, совға ўрнига ғовға қилади.

Коньяк ғойиб бўлгач, ўрнида: «Ҳа, энди қалайсиз, Хўжамберди ака?» дегандек ўқрайиб турган бир қиз пайдо бўлди. Бу Гулжамол Замчаматова эди.

— Ҳа, синчалак. 26 ёшга кириб, сендақасини кўрганим йўқ! — ўшқирди Хўжамберди. Бир шиша коньякка тенг қилмадинг-а, мени!

Хўжамберди Турдиев алаҳсираётган бўлсаям рост гапираётган эди. Воқеа бундай бўлганди.

Шу йил 13 февралда Маслаҳат қишлоғида пайчиларнинг участка мажлиси ўтказилди. Унга Олтинкўл район матлубот жамиятидан Хўжамберди Турдиев вакил бўлиб қатнашди. Ҳурматли вакил йиғилишдан кейин ошхонага таклиф этилди. Алоҳида хонада айш-ишрат авж олди. Бир пайт Турдиевнинг кўнгли коньяк тилаб қолди.

— Ҳой, менга қара, — югуриб-елиб хизмат қилиб турган ёрдамчи ошпаз Нўъмон Ризаевни чақирди Турдиев. — Бир хизмат қиласан, ука.

— Майли.

— Қўлни оёққа, йўқ, оёқни қўлга олиб 53-магазинга бор. Ўша ерда Гулжамол деган қиз ишлайди. Хўжамберди акам юбордилар, десанг бир шиша коньяк беради.

— Текинга-я?

— Вой, намунча чайналасан, югурсанг-чи!

Орадан кўп ўтмай Нўъмон бўшашибгина қайтиб келди.

— Ҳа, дўконни вақтидан аввал бекитиб кетишибдими? Мен уларга кўрсатиб қўяман! — дағдаға қилди Турдиев.

— Очиқ экан.

— Очиқ бўлса, мен буюрган нарса қани?

— Бермади, пул сўради.

— Ўша синчалак Гулжамол-а?! Хўжамберди акам юбордилар, дедингми?

— Дедим.

— Демагансан! Бор, тушунтир!

Ноилож жўнаб кетган Нўъмон Ризаев яна бўш қайтиб келди.

— Бермади, давлатнинг молини текинга беришга ҳаққим йўқ, деди.

— Ҳали шунақами?! — РайПО ходимини назар-писанд қилмасликни мен унга кўрсатиб қўяман.

Пайчилар йиғилиши протоколини ёзиш Турдиевга топширилган эди. У бу ишни қилганида мажлис қарорига 53-магазин сотувчиси Гулжамол Замчаматова ҳақида: «Харидорлар билан қўпол муомалада бўлади, уларнинг ҳақига хиёнат қилади, шунинг учун ишдан бўшатиш матлубот жамияти правлениесига топширилсин», — деб ёзиб қўяди. Мажлисни олиб борган Маслаҳат қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси А. Тўрахўжаев Турдиев тайёрлаган мажлис «қарор»ига ўқимасдан имзо қўйиб юборади. Мажлисда умуман қатнашмаган Йўлдош Ҳасанов деган бир шахс эса мажлис секретари ўрнига қўл қўяди.

Гулжамол бундан бехабар. Бир куни матлубот жамияти правлениеси раиси Абдумўмин Сотволдиев уни чақиртириб қолди.

— Ассалому алайкум, — қиз кабинет эшигидан кирар экан, ниманиб ерга қаради.

— Қани, гапир, нималар бўлди, нималар қилиб қўйдинг?! — саломга алик олмаёқ сўроқ қила кетди А. Сотволдиев. — Нега индамайсан?! Ҳали шу ёшингдан харидорларга қўполлик қилсанг, ҳақларини ўмарсанг, буёғи қандай бўлади?!

— Ҳеч нарсага тушунмаяпман, Абдумўмин ака.

— Ҳа, қилғуликни қилиб қўйганингдан кейин ўзингни гўлликка солсан-да, иложинг қанча?! Йўқол, сендақаларнинг бизга кераги йўқ!

Қиз хонадан йиғлаб чиқиб кетди. Ташқарида уни ўраб олган икки-уч «маслаҳатчи»:

— Правление билан ҳазиллашма, яхшиси, бўшаш учун ариза бер, — дейишди.

Кутилмаган воқеадан довдираб қолган Гулжамол бир неча кунгача ўзига келолмай юрди. Ниҳоят, ноилож «ўз ихтиёри билан» ишдан бўшаш учун ариза берди. Ариза март ойи ўрталарида ёзилган бўлса-да, матлубот жамияти правлениесининг раиси А. Сотволдиев унинг бир четига «1981 йил 14 февраль» деб резолюция қўйди. Ўша заҳотиёқ «аризасига асосан ишдан бўшатилсин» деб правление қарори чиқарилди. Яна шуниси кулгилики, 14 февраль шанба бўлиб, матлубот жамияти маъмурияти учун дам олиш куни ҳисобланарди.

Ноҳақликка чидай олмаган Гулжамол Замчаматова район ва область ташкилотларига кетма-кет аризалар йўллади. Олтинкўл район прокуратураси ходимлари қизнинг шикоятини атрофлича ўрганиб, унинг асоссиз ишдан бўшатилганлигини исботлашди.

— Энди буёғи қандоқ бўларкин? — ўйланиб қолди Хўжамберди Турдиев. — Текинга коньяк ичмай қолай. Қилмишингга яраша жавоб бер, деб қолишса нима қиламан?!

Турдиев юрса ҳам, турса ҳам шу ҳақда ўйлайдиган, уйқусида «Ўзим бўлганимча бўлармана-а, раисимиз Абдумўмин Сотволдиевни чалғитганимга ачинаман!» деб босинқирайдиган бўлиб қолди.

Шу йилнинг 25 июнь куни Олтинкўл район матлубот жамияти правлениеси қарор чиқариб, Гулжамол Замчаматовани ўз ишига тиклади. Шунингдек, ўзига боғлиқ бўлмаган ҳолда бекор юрган кунлари учун ҳақ тўланадиган бўлди.

Ана шу воқеа Хўжамберди Турдиевнинг иситмасини янада ошириб юборган эди. Мана, ҳамон у биз гапнинг бошида айтиб ўтганимиздек ўз кабинетида ўтирибди. Зирқираб оғриётган бошини чангаллаганича нола қилади:

— Ҳа, синчалак! Енгмагунингча қўймадинг-а, мени!

— Ҳа, энди қалайсиз?! — олисдан Гулжамолнинг жарангдор овози эшитилгандек бўлди. — Синчалакнинг нималарга қодир эканлигига энди ишонгандирлар?! Ҳақ жойида қарор топди-ку!

Ана шу паллада эшик очилиб, ёшгина бир ходим кўринди:

— Кечирасиз, ўртоқ Турдиев! Сизни район прокуратурасидан чақиртиришяпти.

— Нима?! Прокуратурадан, дедингми?

...Кўринг, нафс бандаси, кўзбўямачи Хўжамберди Турдиев терговчи қаршисида ер чизиб ўтирибди. Қилмиш-қидирмиш деб шунга айтсалар керак.

Усмон ЮСУПОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг

ЎРТА ОСИЁ МЕДИЦИНА ПЕДИАТРИЯ ИНСТИТУТИ

1981—1982 ўқув йилига

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Институт педиатр-врачлар ва болалар хирургларини тайёрлайди.

Ўқиш муддати 6 йил, сўнг бир йил интернатура ўтилади.

Институтга кириш учун қуйидаги фанлардан имтиҳон топширилади: физика (ёзма), **химия, биология** (оғзаки), **рус тили ва адабиёти** (иншо). Ўрта мактабни рус тилидан бошқа тилларда битирганлар рус тилида диктант ёзадилар. Ўрта мактабни олтин (кумуш) медаль билан ёки ўрта махсус билим юртини имтиёзли диплом билан тамомлаган ёшлар учун биринчи имтиҳон физикадан бўлади.

Ариза институт ректори номига ёзилади ва қуйидаги ҳужжатлар билан бирга топширилади: ўрта маълумот тўғрисидаги ҳужжат (асл нусхаси), иш ёки ўқиш жойидан мактаб ёки ташкилот раҳбарлари, колхоз ёки совхоз правлениеси, партия (комсомол), касаба союз ташкилотлари раҳбарлари томонидан тасдиқланган характеристика, меҳнат дафтарчасининг иш жойидан тасдиқланган кўчирмаси (ишловчилар учун), медицина справкаси (286-форма), бош кийимсиз тушилган, 3х4 см. катталикдаги 4 дона фотосурат.

Паспорт, ҳарбий билет ёки ҳарбий рўйхатдан ўтганлиги ҳақидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Ҳужжатлар 31 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача ўтказилади.

Институт адреси: 700140, Тошкент шаҳри, Чермет кўчаси, 103 уй (4, 19, 11, 115, 121-автобуслар, 3, 10, 14, 28-маршрут таксиларнинг «Микрорайон» бекати).

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИНИНГ ХОВОС БЎЛИМИ БАЗАСИДАГИ

168-ХОВОС ТЕМИР ЙЎЛ ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

1981—82 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТЕПЛОВОЗ МАШИНИСТИ. Ўқиш муддати — 2 йил. Ўқишга 10-синф ҳажмида маълумотли ишчилар, хизматчилар, Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилганлар қабул қилинадилар. Стипендия — 72 сўм;

ТЕПЛОВОЗ МАШИНИСТИ ЁРДАМЧИСИ. 3 йил муддатли ўқишга 8 синф ҳажмида маълумотлилар, 11 ойлик муддатли ўқишга 10-синф ҳажмида маълумотлилар қабул қилинадилар.

БИЛИМ ЮРТИГА 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Ўқишга қабул қилинганлар 3 маҳал бепул овқат, формали кийим-бош билан, 10-синф ҳажмида маълумотлилар ойига 30 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар. Бошқа шаҳарлардан келганларга ётоқхоналардан жой берилади. Ўқувчилар ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида ишланган иш ҳақининг 50 процентини оладилар, шунингдек стипендия сақланиб қолади.

Билим юртини битирганлар темир йўл транспортининг барча имтиёзларидан фойдаланадилар: Совет Иттифоқининг исталган манзилига бир галги бепул йўл билети, ёқилғи, формали кийим-бош ва бошқа имтиёзлар.

Билим юртини имтиёзли диплом билан битирганларга олий ўқув юртлари ва техникумларга конкурссиз кириш ҳуқуқи берилади.

БИЛИМ ЮРТИГА КИРИШ ИМТИҲОНЛАРСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли ва кўчирмаси), туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, ҳарбий комиссариатда қайд этилганлик гувоҳномаси ёки ҳарбий билет, турар жойидан справка, мактаб ёки ишхонадан берилган характеристика, 6 та фотосурат (3х4 см.).

ҚАБУЛ КОМИССИЯСИ ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 ДАН 18.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Бизнинг адрес: Ўзбекистон ССР, Сирдарё области, Ховос станцияси, Комсомол кўчаси, 20-уй, Телефон 20-87.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Асли болаликдан. 10.50 — С. Юсов чалади. 11.20 — Ҳайвонот оламида. 12.20 — Концерт 13.00 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Сибирь ва Узоқ Шарқ бўйлаб. 16.15 — Ҳунар-техника билим юртларида нимага қандай қилиб ўргатишади? 16.45 — Рус тили. 17.15 — Концерт 17.45 — Брестда уруш ветеранларининг халқаро учрашуви. 18.00 — Биргаликда аҳил оиламиз. 18.30 — Горнчилар, қаердасиз? 19.00 — Расмларда қуёш акси бор. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.45 — Волга-Волга. Кинокомедия. 21.30 — Время. 22.05 — Нима? Қаерда? Қачон? 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Нима? Қаерда? Қачон? 23.20 — Ҳужжатли фильм.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Фильм-концерт. 11.40 Ақлли буюмлар. Бадиий фильм. 2-серия. 12.45 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 13.15 — Фильм-спектакль. 18.20 — Қизиқарли учрашувлар. 19.00 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! 19.30 — Ахборот. 19.45 Ёзувчи ва давр. 21.30 — Ахборот. 20.50 — М. Йўлдошева ва Ж. Раҳимов концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. «Спартак» (М) — «Пахтакор»

II.

18.40 — Болалар учун фильм. 19.00 — Музикали кўрсатув. 19.50 — Телефильм. 20.00— Янгиликлар. 20.20 — Бизнинг бош мухбиримиздан. 20.50 — Фильм-портрет.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Халқ талантларининг концерти. 9.35 — Музикали драмалардан парчалар. 11.15 — КПСС XXVI съезди ривожланган социализмнинг иқтисодий сиёсати ҳақида. 11.25 — Ёшларнинг талабларига биноан концерт. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний 13.00 — Хўжалик шахсий — манфаати умумий. 14.00 — Файзибеков мактаби. 19.20 — Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XVI Спартакиадаси кундалиги. 19.30 — Эстрада миниатюралари. 20.50 — Бунёдкорлар. 21.00 — Совет шоирларининг шеърлари. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Ф. Белялов куйлайди. 23.15 — Футбол. «Спартак» —«Пахтакор».

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
ГДР ДАВЛАТ ЦИРКИ — «БЕРЛИН»

«БУШ—81»

ПРОГРАММАДА: аттракционлар паради — бешта ҳинд фили, норвегия отлари, айиқлар ревюси, йўлбарслар, илонлар, бўғма илонлар, ГДР циркининг етакчи артистлари ижросида чавандозлик олий мактаби ва цирк санъатининг ҳамма жанрлари намойиш қилинади.

Масхарабозлар юмор ва кулги улашадилар.

ПРОГРАММАЛАРГА
ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ЭСТРАДА ОРКЕСТРИ ЖЎР БЎЛАДИ

Томошалар ҳар куни соат 16.00 ва 19.30да бошланади.

Олдиндан билет сотиш кассаси очиқ. Касса соат 10.00 дан 20.00гача ишлайди.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

44-35-91 телефон номери бўйича справкалар олиш мумкин.

ТОШКЕНТ ТЕЛЕМИНОРАСИ

Репортаж

220 метрли юксаклик Енгил шабада эсиб турибди. Шаҳар қиёфаси кафтдагидек яққол кўзга ташланади. Шахмат доналаридек терилган бинолар, нилий боғ-роғлар, кумушдек жимирлаб оқаётган анҳор бу ердан ўзгача кўринади. Замонавий азим шаҳарда дўстлик ва қардошлик меҳри, тинч ижодий меҳнат маҳсули, турмуш тарзимиз самаралари намоён эканини яна бир бор ҳис этасан киши. Ҳали асрлар ошадиган меъморчилигимиз обидалари қаторида тобора кўкка бўй чўзаётган телеминора ҳам авлодлар учун қўйилган ҳайкалдек салобатли бўлиб турса ажаб эмас...

Қуёш тиккада. Бундан бир неча муддат аввал монтажчи ва пайвандловчилар тушликдан кейинги ишни бошлаб юборишди. Кун бўйи қуёш нурини эмган металлга қўл тегизиб бўлмайди. Телеминора асоси ичида ишлаётган пайвандловчилар ўзларини худди тандир ичида ҳис қилишса, ташқарида колонналарни улаётган монтажчилар қуёш тиғи остида меҳнат қилишяпти.

Ердан Ш. Янгаличев, С. Авакумовлар радиотўлқин орқали колонналарни тросга улаганликлари ҳақида хабар қилишди. Бу телевизион минорага ўрнатиладиган энг сўнгги уч колонна эди. Улар ҳар бирининг бўйи 10,8 метр бўлиб, умумий оғирлиги қарийб 17 тоннани ташкил этади. ПК-25 кранининг машинисти А. Богданов Янгаличевнинг командасига биноан колонналарни юқорига кўтара бошлади. Биз баландликдан уларнинг қандай кўтарилаётганини юзлари офтобда пишиб кетган монтажчи Рустам Ражабов билан кузатиб турдик.

— Илгарилари, — деди у, — колонналарни битталаб чиқарар эдик. Ҳозирда кўриб турганингиздек, учтасини бирданига кўтараяпмиз. Бунинг йўлини бригадиримиз Севостьянов ўйлаб топди. Натижада иш унумимиз уч бараварга ошди.

В. Севостьяновни моҳир монтажчи ва ташкилотчи бригадир сифатида аввалдан яхши билардик. У бошлиқ бригада телеминора қурилиши бошлангандан буён «Спецстальконструкция» трестига қарашли Ленинграддаги 26-монтаж бошқармасида пешқадамликни қўлдан бермай келаётган коллективлардан биридир.

Мана, колонналар биз турган ерга яқинлашиб қолди. Унинг бир чеккасига сув тўла челак илинган. Ердагиларнинг колонналар билан юборган «совғаси» юқоридагилар учун айни муддао эди. Бир челак сув билан Богданов ўз маҳоратини намойиш қилди. Унинг лиқ қултуми ҳам тўкилмабди.

Рустам кран машинистига қисқа ва аниқ командалар берар, у айтилганидан ҳам аъло қилиб бажарарди. С. Кискин, А. Зубарев, Е. Надирашвилилар бир неча муддат ичида колонналарни ўз жойига тўғрилашди. Уларга телерадио алоқаси хизмати пунктидан А. Лаптев, М. Заравнятних, А. Савинлар ҳам ёрдамга келишди. Бригаданинг барча аъзолари колонналарни телеминора асосига маҳкамлашга киришдилар. Улар бу машаққатли ва шарафли ишни ўз касбининг усталарига хос оддийлик билан бажаришарди. Монтажчиларнинг меҳнатини ҳаяжон билан кузатар эканмиз, «Баландлик» фильмида айтилган машҳур қўшиқ сатрлари ёдга келарди. Гўё бу ерда ишлаётганларнинг чеҳраси ва руҳиятида ўша қўшиқ оҳанглари мавж уриб турарди.

Телеминора қурилишидаги яна бир янги марра эгалланди. Энди телерадио алоқаси хизмати пунктининг устига гумбазсимон конструкциялар қўйилгач, монтажчилар 130 метрлик антенна қисмини тиклашга ўтишади. Бу иш москвалик олимлар томонидан Тошкент телеминораси учун махсус яратилган сирғалувчи кранлар ёрдамида бажарилади. Аввало икки кран минора асосининг 220 метрига ўрнатилади, кейин антенна билан биргаликда баландга кўтарила боради .Коллектив бу мураккаб вазифаларни бажаришга пухта тайёргарлик кўрмоқда. Уни қандай қилиб тез ва соз бажариш усулларини чуқур ўрганиб, илмий асосда ишлаб чиқмоқдалар. Ишнинг омилкорлик билан ташкил этилиши ва бунёдкорлик суръати юксакликдаги янги марраларнинг ҳам ўз вақтида эгалланишидан далолатдир.

А. КОРЖОВОВ.

Суратларда: Тошкентда қурилаётган телеминоранинг бугунги кўриниши (чапда) ва монтажчилар бригадаси бошлиқлари В. Карусевич, В. Севостьянов, инженер А. Калинин.

И. Глауберзон фотолари.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54,14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; стенографистка — 33-73-43, 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02127. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 163. 8